Leto VIII., štev. 21. („Jutro“ XVI., št. 121 a) Ljubljana, ponedeljek 27. maja 1935 Cena 2 Din

Upravništvo: Ljubljana, Knaflјeva ulica 5. — Telefon št. 3122, 3123, 3124, 3125, 3126.
Inseratni oddelek: Ljubljana, Selenburgova ul. — Tel. 3492 in 2492.
Podružnica Maribor: Gosposka ulica št. 11. — Telefon št. 2455.
Podružnica Celje: Kocenova ulica št. 2. — Telefon št. 190.
Podružnica Jesenice: Pri kolodvoru št. 100.
Podružnica Novo mesto: Ljubljanska cesta št. 42.
Podružnica Trbovlje: v hiši dr. Baumgartnerja.

JUTRO

Ponedeljska izdaja

Uredništvo:
Ljubljana: Knaflјeva ulica 5. Telefon št. 3122, 3123, 3124, 3125 in 3126
Ponedeljska izdaja »Jutra« izhaja vsak ponedeljek zjutraj. — Naroča se posebej in velja po pošti prejemana Din 4.-, po raznašalcih dostavljena Din 5.- mesečno
Maribor: Gosposka ulica 11, Telefon št. 2440.
Celje: Strossmayerjeva ul. 1. Tel. 65.
Rokopisi se ne vračajo. — Oglasi po tarifu.

Mussolini: lastna varnost nad vse

Velik govor Mussolinija ob zaključku proračunske razprave — Mednarodni položaj narekuje Italiji skrb za lastno varnost — Italija bo šla svoja pota in se ne pusti od nikogar ovirati

Rim, 26. maja. AA. Ob zaključku proračunske debate zunanjega ministrstva je imel Mussolini v parlamentu govor, v katerem je poudaril, da še ni napočil čas, ko bo treba podati pregled dela fašistične vlade na zunanjepolitičnem polju, kakor ga je podal v senatu meseca junija 1928. Mnogoštevilni politični problemi, je izvajal g. Mussolini, so še nerešeni, stališča raznih držav se še kristalizirajo in izpreminjajo glede na skladnost njihovih interesov z vprašanji, ki so na dnevnem redu.

Sporazum s Francijo

Mussolini je nato poudaril, da mora biti politična varnost temelj italijanskega delovanja. Obširno je govoril o francosko-italijanski pogodbi iz meseca januarja t. l. in dejal, da pomeni ta pogodba prehodno ureditev nekaterih vprašanj, ki so v zvezi s členom 13. londonskega pakta. Ta dogovor s Francijo je na zadovoljiv način napravil črto po raznih nesoglasjih, nastalih po svetovni vojni med Italijo in Francijo ter podal pogoje za dejansko sodelovanje med tema dvema državama. Poudariti moram celo, da je ozračje med tema dvema narodoma zadnje čase znatno boljše, in želeti je treba, da ga nobena stvar ne bi ponovno skalila. Po dogovoru meseca januarja sta francoska in angleška vlada meseca februarja v Londonu določili več osnovnih točk politične preureditve Evrope. Francosko-britanska konferenca v Londonu se sme smatrati za projekcijo francosko-italijanske konference v Rimu.

Mussolini ne veruje v razorožitev

Začel je prevladovati optimizem glede razvoja evropskega položaja, ko je dne 6. marca t. l. normalni razvoj iznenada pretrgala enostranska odpoved Nemčije petega poglavja versajske mirovne pogodbe, ki se nanaša na razorožitveno vprašanje. Svet je stal pred dovršenim dejstvom, nato so pa prišli trije diplomatski protesti. Ves svet je čutil, da se to dovršeno dejstvo ne more več preklicati. V tem pogledu bi bilo zanimivo retrospektivno opozoriti na to, da je bila meseca januarja 1934 pripravljena sprejeti znatno omejitev svoje enakopravnosti, ki je dejansko sestajala v odobritvi vojske 300 tisoč mož, oboroženе vsaj za določeno dobo let z obrambnim orožjem, ki bi bilo pod nadzorstvom na podlagi italijanske spomenice. Toda, kar se ni zgodilo, ni moglo v zgodovino, in vsako obtoževanje je odveč, kakor je odveč še kaj izgubljati besed o razorožitvi. Za nas je zelo težko verovati v možnost omejitve oboroževanja ali prepovedi nekaterih metod vojevanja.

Konferenca v Stresi

V takšnem razpoloženju se je vršila konferenca meseca aprila v Stresi. Ta konferenca se je končala dovolj prepričevalno, saj je postavila nasproti nekaterim nujnim problemom odločno stališče treh zapadnih velesil. Pozitivnega pomena je, da more ta dejanska in trajna očitna solidarnost razviti politično delovanje v velikem slogu, s tem da odstrani glavne zapreke, ki onemogočajo miroljuben sporazum med evropskimi državami, kar je neobhodno potrebno za obstoj in bodočnost naše celine. V Stresi smo sklenili sklicanje druge konference, ki ima urediti

Problem podunavske kotline

Ta konfereca se bo vršila prve dni meseca junija, kakor je bilo že objavljeno. Dodati moram, da se bo ta konferenca vršila šele po vestnih in marljivih pripravah. V ta namen se je vršil sestanek med italijanskimi in avstrijskimi delegati v Benetkah.

Omeniti želim tudi to, da avstrijsko-madžarske zahteve niso takšne, da bi povzročale ovire pri dosegi želenih ciljev, ki jih hoče doseči podunavska konferenca. Kar se Nemčije tiče, naj povem, da je Berlin že dobil naš predlog. Obveščali ga bomo tudi o poteku pripravljalnih del.

Odgovor Hitlerju

Po francosko-ruski konvenciji in češkoslovaški konvenciji z Rusijo, ki sta izravnali ravnotežje sil, se je z velikim zanimanjem pričakoval govor nemškega kancelarja. Njegovih 13 točk ni moči sprejeti, ne odbiti v celoti. Boljša je metoda, da se prej prouče. Ni izključeno, da se bodo diplomati lotili tega dela prihodnje tedne. Glede odnošajev med Italijo in Nemčijo pripomnim, da jih kompromitira samo eno vprašanje, to je avstrijsko, a to vprašanje je bistvenega pomena. Ni brez vrednosti, ko smo že prišli do te točke, da opozorimo z nekaterimi besedami tiste, ki bi hoteli preprečiti, da stopimo na neko drugo stran. V tem pogledu moramo enkrat za vselej povedati, da je

Avstrijska neodvisnost je evropski problem

in da je kot evropski pred vsem italijanski. Fašistična Italija hoče zaokrožiti svoje zgodovinsko poslanstvo na en edini zgodovinski problem, na en edini vojaški odsek, kakršen je odsek za obrambo ene same meje, čeprav zelo važne na Brennerju, ker so vse italijanske, pa tudi kolonijalne meje brez razlike svete in jih je treba braniti pred vsako nevarnostjo. Stališče posameznih evropskih držav bomo presojali po njihovem konkretnem prijateljstvu in ne samo po površnem in tistem, ki je na jeziku.

Abesinski spor

V prvi vrsti se moramo zanesti na same sebe (dolgo pritrjevanje). Naša meja v vzhodni Afriki je dejanska in od dne do dne bolj rase ter je takšnega značaja, da postavlja italijansko-abesinski problem na radikalno osnovo. Ta problem ni od danes in ne izvira samo od januarja 1935, temveč izvira na podlagi dokumentov, ki jih bomo objavili, kadar pride čas za to, že od leta 1925. Takrat sem začel proučevati ta problem. Po treh letih je kazalo, da bi mogel biti političen dogovor zadosten instrument za olajšanje miroljubne ekspanzije v krajih Etijopije, zaprtih v svojem primitivnem življenju; ta ekspanzija bi pa imela obliko velikega napredka. Pogodba je pa ostala popolnoma brez vrednosti razen čl. 5, na katerega se je Abesinija trdno naslonila po svojih napadih decembra 1934. Leta 1929 je Abesinija začela reorganizacijo svoje vojske in je v ta namen poklicala evropske oficirje za instruktorje. Počenši z letom 1930 so začele nekatere evropske tovarne pošiljati tja ogromne količine modernega vojnega materijala. Incident v Ualualu je bil signal, pokazal je stanje, ki je dozorelo že zdavnaj, stanje, ki nalaga fašistični Italiji izvršitev neobhodnih dolžnosti.

Toda za samo obrambo tistih dveh skromnih pokrajin, ki se imenujeta Eritreja in Somalija, je treba odstraniti težave strategične oskrbe. S ponosom mislim na vojake, zbrane na obalah Indijskega oceana. To je ponos vsega italijanskega naroda, ki popolno disciplinirano in z absolutnim mirom spremlja razvoj dogodkov. Samo ljudje z zlo voljo, samo odkriti sovražniki fašistične Italije se morejo vznemirjati in protestirati zaradi vojaških ukrepov, ki smo jih izvršili, in zaradi tistih, ki jih bomo še izvedli. A vzlic vsemu temu smo pristali na postopek sprave in arbitraže v mejah — kar se samo po sebi razume — incidenta v Ualualu. Toda nihče se ne sme prepuščati iluzijam v tem pogledu. Prav tako se nihče ne sme nadejati, da se bo dal iz Abesinije napraviti revolver, ki bo neprestano namerjen na nas in ki bi v primeru evropskih zapletljajev napravil naš položaj v vzhodni Afriki nevzdržljiv.

Ves svet naj ve, je končal Mussolini svoj govor, da smo, kadar gre za varnost našega ozemlja in za življenje naših vojakov, pripravljeni prevzeti vse, tudi skrajne odgovornosti.

Francosko-italijanski sporazum odobren

Po Mussolinijevem govoru je poslanska zbornica soglasno odobrila francosko-italijanski dogovor od 7. januarja t. l., nato pa je šla zbornica na počitnice.

Italija hoče protektorat nad Abesinijo

Kljub pomirljivemu nastopu v Ženevi nadaljuje Italija akcijo za dosego nadvlade v vzhodni Afriki

Pariz, 26. maja. AA. Iz poročil iz Newyorka se vidi, da priobčujejo Hearstovi listi brzojavke iz raznih virov, ki trde, da zahteva Italija nad Abesinijo podoben protektorat, kakor ga imata Francija nad Marokom in Anglija nad Egiptom. Ti listi trde, da je Italija to svojo zahtevo že sporočila diplomatskim potom francoski in angleški vladi. Londonski dopisnik Hearstovih listov pravi, da mislijo v angleških in francoskih uradnih krogih, da hoče Italija v zaščito svojih kolonij stopiti tudi v vojno zoper Abesinijo.

Nocojšnji »Journal des Débats«, ki priobčuje to poročilo iz Newyorka, pripominja: Jasno je, da si Italija želi v Abesiniji nadvlade. Vendar se pa zdi precej neverjetno, da bi bila uradno formulirala gori omenjene zahteve, ker bi s tem prišla v očitno protislovje z nastopom, ki ga je zavzela včeraj v Ženevi, ko je sprejela načrt resolucije, ki ga je svet DN izglasoval preteklo noč.

Ogromen požar na Sušaku

V pristanišču je nastal ogenj v velikem skladišču lesa — Do sedaj požara še niso pogasili — Škoda je ogromna

Sušak, 26. maja. Danes ob 1. je izbruhnil v skladišču lesa Dragotina Pavlovića, Bakarića in tovarišev na tkzv. Delti ogromen požar, ki se je s silno naglico razširil na vse skladišče. Še preden so prišli sušaški gasilci na pomoč, je bilo že vse mesto zavito v goste oblake dima, ki so opozorili prebivalstvo na elementarno nesrečo. Ker je pihal močan zapadni veter, je ogenj divjal s še povečano silo vse popoldne do večera. V času, ko to poročamo, še vedno gori, dasi v nekoliko manjšem obsegu. Požrtvovalni gasilci so napeljali okrog 20 cevi, ki neprestano bruhajo ogromne množine vode na goreče skladišče in posrečilo se jim je, da so preprečili razširjenje požara na druga skladišča. V tem primeru bi bila škoda naravnost ogromna. Pri gašenju pomaga tudi vojska, ki je delala red in zadržala občinstvo, ki je navalilo z vseh strani proti obrežju Rečine.

Kako je ogenj nastal, ni znano. Mogoče je, da ga je zanetila zlobna roka, ni pa izključeno, da so se drva zaradi vročine sama vnela. Škoda se sicer še ne da preceniti, gre pa v milijone.

Okrog krize Flandinove vlade

Pariz, 26. maja. AA. S svojo izjavo, da se popolnoma strinja s stališčem g. Flandina, je g. Herriot mnogo pripomogel k pomirjenju duhov v političnih in gospodarskih krogih. Zato so danes v političnih krogih in med žurnalisti mnogo mirneje razpravljali o nameravanih vladnih ukrepih, kakor zadnje dni. Razen tega mislijo, da je ta izjava odstranila nevarnost vladne krize, do katere bi utegnilo priti, še preden bi vlada zahtevala od parlamenta širokih pooblastil. Mnogi pa ravno na podlagi Herriotove izjave sklepajo, da bodo pooblastila, ki jih bo vlada zahtevala od parlamenta, mnogo manjša, kakor so mislili v začetku. Vlada bo imela v ponedeljek sejo v predsedstvu vlade, drugi dan, to je v torek dopoldne, se bo pa vršila nova seja pod predsedstvom predsednika republike Lebruna. Na teh sejah bodo izdelali besedilo predloga, ki pride pred parlament.

500 letnica švedskega parlamenta

Stockholm, 26. maja. AA. Tu se je začela svečana proslava 500-letnice švedskega parlamenta »Rykstaga«. Švedski parlament svečano proslavlja dan, ko se je pred 500 leti prvič sestal v Arbovi prvi švedski stanovski parlament. Včeraj so v narodnem muzeju otvorili svečano zgodovinsko razstavo rykstaga, jutri v ponedeljek se bodo pa vršile velike svečanosti v Arbovi, mestu, kjer se je leta 1435 sestal prvi stanovski parlament. Glavne svečanosti bodo v torek 28. t. m. Proslava bo kulminirala s svečano sejo rykstaga, katere se bodo udeležili zastopniki mnogih inozemskih parlamentov. Njihove odposlance bosta osebno sprejela predsednika obeh zbornic švedskega parlamenta. Dopoldne bo svečano cerkveno opravilo v parlamentarni cerkvi; prisostvovali mu bodo kralj, člani kraljevskega doma in mnogoštevilne delegacije švedskega, danskega, norveškega in islandskega parlamenta. Odbor za proslavo je izdal monumentalno delo o zgodovini švedskega parlamenta. Norveški parlament je poslal švedskemu lepa darila, med njimi tudi umetniške zlate spominske kolajne. Po eno izmed njih bosta dobila tudi predsednika obeh zbornic.

Prisilni patriotizem

Dunaj, 25. maja. AA. Na podlagi sklepov zveznega voditelja patriotske fronte in zveznega kancelarja kot ministra za državno obrambo vstopi celokupna oborožena sila aktivno v vrste patriotske fronte. V zvezi s tem sklepom se je zvedelo to-le: V zvezno vojsko lahko stopijo samo mladeniči, ki pripadajo patriotski fronti in ki morajo pri tej priliki položiti posebno prisego. Podobno prisego morajo dati tudi aktivni vojaki,

Jugoslovenski novinarji na skupščini v Ljubljani

Glavna skupščina Jugoslovenskega novinarskega udruženja — Stvarna razprava o zadevah našega tiska in novinarskega stanu

Ljubljana, 26. maja.

Bila so leta, ko je sleherna organizacija, ki v naši državi razteza »svoja krila« od slovenskih robov in doli še dalje od Skoplja, prirejala vsako leto svoj kongres. Bučen, vesel kongres s slavnostnimi sprejemi, velikanskimi prepiri na skupščini, uspelimi banketi in vsaj tremi dnevi koristnih izletov. Vse je prirejalo kongrese — pa bogme tudi novinarji, ki jim je morda še najbolj bila potrebna taka prilika za hitro spoznavanje pokrajin nove velike države. Ali čas in kriza sta vse to odplavila. Danes so kongresi le še privilegij močnih vsedržavnih organizacij, manj stanovskega kakor nacionalno manifestativnega značaja. Stanovske organizacije prirejajo letne skupščine, na katerih zastopajo delegati težnje svojih pokrajinskih ogrankov. Da je tako, v ostalem ni kriva samo kriza, temveč le interes vsake organizacije same, kajti delo stanov, ki se borè za svoje pravice, zahteva danes malo pompa, pa mnogo resnosti.

In v takem znamenju se je vršila tudi letošnja glavna skupščina Jugoslovenskega novinarskega udruženja. Kakor kaže statistika, je v JNU organiziranih 436 rednih in 142 pripravnih članov, skupno je torej v Jugoslaviji 518 poklicnih novinarjev. Majhna, skromna garda je to, ki si redko kdaj lasti znani vzdevek »sedme velesile«... Ljubljanska glavna skupščina je potekla intimno, zato pa v lepi notranji harmoniji, ki je tudi v današnjih težkih razmerah rodila lepe uspehe in je sama najboljše poroštvo, da se bo dalo še kaj doseči.

Nič več kakor nekaj nad 50 delegatov je Ljubljana za to nedeljo sprejela v svoj gostoljubni objem. Z magistrata, kjer jim je bila zbornica na razpolago za važne stanovske razprave, je plapolala trobojka. Mestna občina je poklonila lepo propagandno gradivo. K otvoritvi skupščine so prišli dokazat svoje nedvomno iskrene simpatije s službeniki javnosti naši odlični predstavniki: banski načelnik g. dr. Vončina, podžupan g. prof. Jarc, v zastopstvu komandanta dravske divizije polkovnik g. Milanović, rektor univerze g. dr. Samec, v škofovem imenu pa g. kanonik Volk. Od pol 11. dopoldne do 13. ure so bila v nemotenem redu podana poročila o današnjih borbah jugoslovenskega novinarja za interese svojega lista in svojega stanu. Nov duh je v organizaciji, nova prizadevanja — zato je tudi debata bila brez vsake primesi kake nagajive kritike; zgolj s tehtnimi argumenti in novimi predlogi je skušala popolniti, kar je morda še manjkalo v poročilih o dosedanjem delu in v smernicah za bodočnost. Krepka soglasnost se je zlasti tudi manifestirala pri sprejetju jedrnate resolucije in pri izvolitvi novega predsednika, ki bo, oprt na domala neizpremenjeni odbor, lahko s svojo veliko sposobnostjo nadaljeval pravično borbo.

Potek skupščine

Glavno skupščino Jugoslovenskega novinarskega udruženja je otvoril in vodil predsednik osrednje uprave g. Kuzmić. Pozdravil je zbrane delegate ter navzoče odlične predstavnike, nato pa se je v toplih besedah spominjal smrti novinarjem vedno naklonjenega blagopokojnega kralja Aleksandra Uedinitelja, ter odredil enominutni molk v počastitev njegovega spomina. S klici »Slava!« se je zaključila ta spominska svečanost. S soglasnim odobravanjem je bil sprejet predlog predsednika Kuzmića, da se odpošljejo udanostni brzojavki Nj. Vel. kralju Petru in Nj. Vis. knezu namestniku Pavlu ter pozdravna brzojavka predsedniku vlade g. Jevtiću.

Predsednik je nato prešel na dnevni red ter podal kratko pregledno poročilo o delovanju vso državo obsegajoče novinarske organizacije in položaju našega časopisja in novinarjev. Obširnejše poslovno poročilo o delu centralne uprave in o vseh problemih, ki se tičejo novinarskega stanu in novinarske stanovske organizacije, je podal tajnik centralne uprave g. Milenković. O blagajniškem poslovanju je poročal blagajnik g. Dragičević, g. Medenica iz Novega Sada pa je v imenu nadzornega odbora predlagal razrešnico upravnemu odboru ter nekatere predloge za reformo blagajniškega poslovanja. Po kratki stvarni debati so bila poročila funkcionarjev in nadzornega odbora soglasno sprejeta.

V imenu verifikacijskega odseka je g. Grgur Kostić ugotovil, da je na glavni skupščini navzočih 52 delegatov vseh petih sekcij Jugoslovenskega novinarskega udruženja. Beograjska sekcija je bila zastopana s 17, zagrebška s 15, ljubljanska z 9. novosadska s 5, sarajevska s 4 delegati. Delegati so pravomočno zastopali 436 rednih članov JNU.

V nadaljnem poteku skupščine so bili na razpravi važni problemi profesionalnega in organizacijskega značaja, med njimi zlasti organizacija novinarskega penzijskega fonda in reforma novinarske uredbe. V živahni debati so delegati označili stališča svojih sekcij in dali centralni upravi smernice za nadaljnje delo v korist novinarstva in vsega našega tiska. G. Fran Seunig iz Ljubljane je podal kratko poročilo o novem pravilniku za telefonske razgovore, ki stopi v veljavo 1. julija in ki je zlasti za časopisna podjetja v mnogem pogledu neugodnejši od dosedanjega. Od njega predlagana resolucija, naslovljena na prometnega ministra, je bila soglasno sprejeta. Enako so bile soglasno sprejete tudi druge resolucije, ki se nanašajo deloma na novinarske stanovske zadeve, deloma na splošne zadeve jugoslovenskega tiska in ki bodo predložene merodajnim činiteljem.

Pri volitvah je bil soglasno izvoljen za novega predsednika Jugoslovenskega novinarskega udruženja direktor zagrebških »Novosti« g. Slavo Jutriša. V kratkem odmoru se je nato konstituirala še ostala centralna uprava. Za podpredsednika sta bila izvoljena gg. Andra Milosavljević, urednik »Politike« iz Beograda, in Stanko Virant, glavni urednik »Jutra« iz Ljubljane, za tajnika g. Drago Milenković, za blagajnika pa g. dr. Oton Krstanović, oba iz Beograda.

Popoldne ob 2. je ljubljanska sekcija JNU priredila delegatom ostalih sekcij v Unionu skupno kosilo, ki sta se ga udeležila tudi zastopnik bana g. dr. Vončina in ljubljanski podžupan g. prof. Jarc. Kot domačin je predsednik ljubljanske sekcije g. Virant pozdravil zbrane novinarje in njihove goste ter napil Nj. Vel. kralju Petru II. Govorili so nato še zastopnik bana g. dr. Vončina, podžupan g. Jarc, novi predsednik JNU g. Jutriša in še nekateri drugi. Lepi nedeljski popoldan so novinarji, zbrani iz vseh večjih krajev Jugoslavije, porabili za ogled ljubljanske okolice, ki je na vse nje naredila najlepši vtis. Z večernim brzovlakom so se skoro vsi delegati zopet odpeljali proti jugu in vzhodu države.

Negotova usoda letalskega pakta

Anglija za izločitev letalskega pakta iz francosko-angleških predlogov od 3. februarja

London, 25. maja. AA. Po uradnem poročilu skuša angleška vlada pridobiti francosko in italijansko vlado, da bi pristali na ločeno ureditev letalskega pakta in da bi se druga vprašanja angleško-francoskega protokola od 3. februarja uredila posebej. Ta predlog angleške vlade je v zvezi s predlogi Hitlerjevega govora.

Če bosta francoska in italijanska vlada na to pristali, bi se lahko takoj začela pogajanja med Veliko Britanijo, Francijo, Italijo, Nemčijo in Belgijo o letalskem paktu. Dokler ne bo odgovora Francije in Italije, so nemogoča ugibanja o nadaljnjem razvoju letalskega pakta. Za sedaj je samo gotovo, da bi pri letalskih pogajanjih sodelovalo vseh pet navedenih držav.

Diplomatski urednik lista »Manchester Guardian« piše, da v Londonu še vedno pazljivo proučujejo Hitlerjev govor, ki ga smatrajo za važen ekspoze o vseh vprašanjih nemške zunanje politike. Hitler se je po sodbi britanskih političnih krogov popolnoma jasno izrazil o mnogih velevažnih vprašanjih, čeprav njegovega govora ni mogoče smatrati za temelj bodočih razgovorov. V Londonu mislijo, da se bodo ti razgovori pozneje nadaljevali, čeprav še ne vedo, katera velesila naj bi dala pobudo zanje. Nade v zapadno evropski pakt o letalstvu so zelo ugodne vzlic nekaterim pridržkom.

Nato govori list o možnostih omejitve letalskega oboroževanja, pri čemer pa poudarja, da je danes še težko reči, kako bi se ta omejitev dala v praksi izvršiti.

Angleško oboroževanje

London, 25. maja AA. Predsednik zveze angleških industrijcev sir Francis Joseph je izjavil v Manchestru, da sme angleška vlada pri svojem delu za okrepitev državne obrambe računati na popolno podporo angleške industrije, ki bo skrbela, da dobavi angleški vladi čim boljše in solidnejše izgotovljeno gradivo. Obenem bo pomagala vladi tudi s finančnimi sredstvi za namene državne obrambe.

»Times« zamerja delavski stranki, ker je glasovala zoper nove letalske kredite. Velika Britanija vodi politiko v interesu ohranitve miru, če pa hoče to politiko uspešno voditi, mora imeti tudi sredstva za to. Popolnoma neutemeljeno je naziranje delavske stranke, da Hitlerjev govor zadošča, da se Velika Britanija lahko odreče svojemu načrtu o okrepitvi državne obrambe.

Odkritje komunistične centrale na Dunaju

Dunaj, 25. maja AA. Policija je odkrila na Dunaju skrivno centralo komunistične stranke za Avstrijo.

Zimski sportniki — za zeleno mizo

Včerajšnji XIII. redni občni zbor JZSS je potekel v znamenju ostrih kritik in hudih razprav — Tik pred zaključkom je zbor zavrgel prej izrečeno nezaupnico in soglasno izvolil vso prejšnjo upravo

Ljubljana, 26. maja.

Davi ob 8. se je v Beli dvorani Uniona začel XIII. redni letni občni zbor jugoslovensko zimskosportnega saveza, za katerega je vladalo zaradi znanega trenja v zvezi s planiško tekmo med vsemi klubi in podsavezi veliko zanimanje. Kakšno važnost so posvečali današnjemu zboru vsi klubi, ki goje zimske sporte, je priča dejstvo, da je bilo na občnem zboru zastopanih 85 klubov iz sedmih podsavezov. Da je šlo delo lažje od rok, je upravni odbor imel v teku sobote daljše predkonference, na katerih je deloma razčistil vsaj nekatera manj važna vprašanja, toda kljub temu je zborovanje trajalo še vso nedeljo do večera.

Otvoritev

Skupščino je oficielno otvoril okoli 9. poslevodeči podpredsednik dr. Ciril Pavlin, ki je predvsem pozdravil odlične zastopnike, med njimi zastopnika Nj. Vel. kralja brig. generala Jovanovića, zastopnika ministra dr. Auerja in bana dr. Puca, pomočnika bana dr. Pirkmajerja, dalje zastopnika ministra vojske in mornarice polkovnika Živanovića, zastopnika komandanta dravske divizije podpolkovnika Popovića, komandanta I. planinskega polka polkovnika Lukića, delegate tujsko prometnih in planinskih organizacij ter številne novinarje. Z zborovanja so bile odposlane udanostne in pozdravne brzojavke Nj. Vel. kralju Petru II. ter ministroma dr. Auerju in dr. Marušiču.

V otvoritvenem govoru se je predsednik dr. Pavlin uvodoma spomnil največje povojne tragedije našega naroda, mučeniške smrti Viteškega kralja Aleksandra I. Uedinitelja, čigar spomin je skupščina počastila s trikratnim »Slava«. Za tem je pozval zimske sportnike, naj se s tem večjo ljubeznijo oklenejo njegovega naslednika mladega kralja Petra II., ki so mu zborovalci priredili burne ovacije. Predsednik je nato v kratkih potezah orisal delo savezne uprave v pretekli poslovni dobi ter povdaril, da še dolgo ni bil dosežen cilj, ki ga ima pred seboj vrhovna zimsko sportna organizacija. Podčrtal je posebno dejstvo, da je velik del opravljenega dela slonel na zasebni inicijativi in izrazil upanje, da bodo v bodoče stremljenja in hotenja JZSS še vse bolj podprle državne in samoupravne ustanove, kajti koristi od tega dela imata narod in država.

Občni zbor je nato s kratkimi in vznešenimi besedami pozdravil pomočnik bana g. dr. Pirkmajer, ki je posebno poudarjal pomen tega narodnega sporta za našo ožjo domovino, ki mora v prvi vrsti skrbeti tudi za svoj tujsko-prometni razmah. Notorično je tudi, da je vsak smučar tudi ljubitelj narave in domovine in zato tudi dober državljan. Cela vrsta je torej razlogov, da je treba razvoj našega zimskega sporta samo podpirati.

Triurna razprava

Po delnem čitanju obširnega tajniškega poročila, ki ga je v izvlečku objavilo nedeljsko »Jutro«, se je začela z napetostjo pričakovana splošna razprava, v kateri je kot prvi govornik nastopil zastopnik LZSP dr. Kuhelj z ostro in precej obširno kritiko. Govornik je vzel v strogo oceno vse dogodke pred Planico in po njej, podrobno razglabljal o razlogih in okoliščinah, ki so bili krivi te nesrečne prireditve in končno stavil nekaj konkretnih predlogov, kako naj bodoča savezna uprava ravna, da ne bomo še kdaj doživeli takšno Planico, kot smo jo letos.

Za dr. Kuhljem so se vrstili razni govorniki, znani sportni delavci na zimsko sportnem polju, ki so deloma zagovarjali posamezne faze v delu pretekle poslovne dobe in branili najbolj eksponirano osebnost vseh teh kritik, generalnega tajnika Gorca kot dolgoletnega delavca v tem savezu (dr. Lapajne), deloma pa nanizali še celo vrsto obremenilnih podrobnosti, češ da savezna uprava v pretekli poslovni dobi ni stremela za drugim kot za cenenimi efekti in senzacijami, pri tem pa pustila popolnoma v nemar tekmovalce in sportno-tehnično stran smuškega sporta. Posamezni govorniki so bili v svojih izvajanjih deloma preostri in nefair, kar je ustvarilo mučno situacijo, ki je pozneje izzvala še marsikaj nevšečnosti. Najbolj dobro so se v tem splošnem udrihanju po delu savezne uprave počutili delegati zagrebškega podsaveza, ki so — čeprav iz daljše perspektive — priporočali novi upravi vse večjo širokogrudnost in konstruktivno delo.

Po skoraj triurni razpravi o Planici in vsem, kar je bilo dobrega in slabega na njej, je prišel do besede generalni tajnik Gorec, ki je samo kratko odgovoril, da sprejme vso odgovornost nase, čeprav pribija, da so stališča glede prireditev a la Planica lahko popolnoma različna. Odločno je odklanjal trditve, češ da je bil v savezni upravi diktator, ker so bili vsi sklepi sprejeti na sejah soglasno, izvrševal pa jih je potem po prilikah in možnostih sam, kakor mu to nalagajo pravila. Opazilo se je, da je bil generalni tajnik v replikah izredno kratek in niti ni kazal več pravega zanimanja, kakšen bo izid glasovanja o tajniškem poročilu.

Finance

V razpravi o finančnem stanju saveza, ki izkazuje 30.000 Din bilančnega prebitka — medtem je nekaj še nelikvidiranih, toda obljubljenih zneskov — se je razvila precej živahna polemika o obveznostih JZSS v zvezi s planiško skakalnico, ki je last SK Ilirije. Končno pojasnilo je dal delegatom knjigovodja g. Kunstelj, ki je tudi prečital svoječasno sklenjeno pogodbo med JZSS in Ilirijo glede obračuna za takrat potrebno posojilo. Kritika je opazila tudi, da JZSS že več let ni plačal članarine FISI, kar bi utegnilo imeti v danih okoliščinah hude posledice.

Še ena kritika

Zelo obširno in temeljito poročilo je predložil nadzorni odbor po članu Vek. Iskri, ki je podrobno razčlenil poslovanje posameznih saveznih funkcionarjev in dal za bodoče nekatera zelo pomembna priporočila. Njegova kritika o planiški tekmi se je precej ujemala s kritiko »opozicije«, v ostalem pa je bila glede nekaterih stvari še temeljitejša. Govornik je predvsem naglašal, da za nekatere nevšečnosti krivde ne more nositi savezna uprava, ker so bile izven njenega področja (železniške zveze itd.). V koncu je izrazil nezadovoljstvo nad celotnim poslovanjem, priznal pa obenem težko in požrtvovalno delo, ki so ga z velikim idealizmom in tudi žrtvami vršili vsi savezni funkcionarji ter predlagal, da se da odstopajočemu odboru razrešnica.

Občni zbor je bil nato ob 14. za eno uro prekinjen.

Prvo glasovanje

Po zopetni otvoritvi se je vrstilo takoj prvo bojno glasovanje, in sicer o predlogu, da se delo upravnega odbora ne odobri, nato pa izreče odboru razrešnica v smislu predloga nadzornega odbora. Prvi predlog je bil sprejet s 35:25 glasovi, takoj nato pa soglasno sprejet absolutorij.

Novi predlogi

Upravni odbor je nato stavil predlog s smernicami za sodelovanje s savezom SKJ za medsebojno delovanje obeh organizacij na zimsko-sportnem polju, ki je bil soglasno sprejet.

Prav tako je bil sprejet tudi predlog savezne uprave, da naj bi v bodoče podsavezi prevzeli skrb za razvoj sporta na ledu v svojem območju. Daljša razprava se je nato razvila o predlogu drsalnega društva kraljice Marije iz Zagreba, naj bi se ustanovil samostojen savez za sporte na ledu. Nekateri delegati so bili mnenja, da je ta ustanovitev preuranjena, deloma pa pomeni cepljenje zimskih sportnikov, toda predlog je bil slednjič sprejet z znatno večino glasov »opozicije«.

Dr. Švigelj je nato za smuško-tehnični odsek v kratkem orisal načrt savezne uprave za priprave zimskih sportnikov za prihodnjo olimpijado. Trening naj bi se pričel že julija t. l. in trajal tik do olimpijade. Za njim je inž. Bloudek razvil enake načrte glede udeležbe naših tekmovalcev na olimpijadi v umetnem drsanju in hokeju na ledu. Poudarjalo se je, da so vse to le okvirni načrti, za katerih izvedbo še ni nobenih sredstev. Skupščina je predloge sprejela.

Važen je bil dalje sklep, da bo savez v bodoče oddajal savezne in državne prvenstvene tekme v organiziranje posameznim podsavezom in klubom, kar ga bo znatno razbremenilo, da se bo mogel bolj posvetiti načelnim vprašanjem smuškega sporta.

Z edinim glasom proti je bil sprejet predlog zagrebškega podsaveza, da se najkasneje v teku 5 mesecev skliče izredni občni zbor, ki naj primerno spremeni pravila in preuredi pravilnike, kar je zamujeno že od lanske jeseni.

Mariborski podsavez in klub iz Celja sta stavila predlog, naj se za vsak inozemski nastop v zimskem sportu priredijo izbirna tekmovanja ali pa vsaj v začetku sezone na podsaveznih tekmovanjih določijo najboljši tekmovalci, iz katerih bi se v teku sezone odrejali mednarodni tekmovalci. Predlog je bil glede na izredno skupščino, ki bo uredila vse pravilnike, odgoden na to skupščino.

V zadevi finančne obveznosti iz prejšnje dobe nasproti podružnici SPD Kranjska gora je bil sprejet sklep savezne uprave, ki pa ni zadovoljil klubovega delegata.

V nadaljnjem poteku občnega zbora sta si privoščila vesel intermezzo dva bosanska delegata v zadevi kluba Romanije iz Sarajeva. Zadeva je bila v obojestransko zadovoljstvo rešena že prejšnji večer, toda obema zastopnikoma ni dalo miru, da sta jo sprožila ponovno in se nato še javno pobotala.

Protesta — v koš

Na vrsti sta bila nato dva protesta proti savezni upravi iz Maribora in Ljubljane, o katerih pa se ni razpravljalo, ker ju je občni zbor na opombo predsednika, da sta glede na nezaupnico že tako neaktualna, odstavil z dnevnega reda.

Proračun

Posebnega zanimanja ni vzbudila naslednja točka, to je proračun za prihodnje poslovno leto, ker je že savezna uprava dala uvod, češ da se nanaša samo na administrativne stroške. Glavne postavke in največje brige pa bo imela bodoča savezna uprava s preskrbo sredstev za sportno tehnične namene, o katerih v predlaganem proračunu ni še nobene postavke.

Službena glasila JZSS so ostala tudi za prihodnje leto ista kot doslej, med njimi tudi ljubljansko »Jutro«.

Sedež — Ljubljana

Pri naslednji točki dnevnega reda glede spremembe sedeža savezne uprave je bil stavljen čuden predlog dveh kranjskogorskih klubov, da naj se sedež saveza prenese v Zagreb. Predlog je utemeljeval znani kranjskogorski sportnik Zdravko Zore, ki pa se je v svojih izvajanjih toliko oddaljil od predmeta, da ga je predsednik moral spomniti nanj. V zaključnih izvajanjih je govornik plediral za prenos saveza v Zagreb zato, ker je savezna uprava v Ljubljani bila preveč klubaška. Predloga delegati očividno niso smatrali za resnega in je zanj glasoval samo drugi klub iz Kranjske gore, med tem ko je bil predlog smuškega kluba Bohinja, naj ostane sedež saveza v Ljubljani, sprejet soglasno in z bučnim odobravanjem.

Volitve

Z napetostjo pričakovana odločitev glede bodoče sestave upravnega odbora je zadela na nenavadne težave. Opozicija je svojo listo kombinirala s člani sedanje uprave, ki pa zaradi nezaupnice, ki jim je bila izglasovana, niso hoteli sprejeti kandidatur. V tej zadregi je občni zbor na predlog drja. Pretnarja segel po izrednem sredstvu ter soglasno sprejel izjavo, da je uprava napačno tolmačila prej izglasovano nezaupnico, ki naj bi bila le kritika dela, za dosežene uspehe pa izreka občni zbor stari upravi popolno priznanje in zadoščenje s pripombo, da se ne strinja z očitki, ki jih je izgovoril delegat MZSP v zadevi honorarjev. Po tej izjavi je prišla na glasovanje deloma izpopolnjena lista stare uprave, ki je bila sprejeta soglasno in z velikim odobravanjem skoraj vseh delegatov.

V novem odboru so torej:

dr. Drago Marušič, minister za socijalno politiko (predsednik), dr. Ciril Pavlin, dr. Stevo Hadži, dr. Stevo Jantolek (podpredsedniki), Joso Gorec (generalni tajnik), Tone Kunstelj (II. tajnik), Ivo Komar (blagajnik), dr. Hubert Souvan, dr. Ivo Pirc, Stane Pelan, Janez Kveder, Hinko Šircelj, Ivan Tavčar (odborniki), Gnidovec Ante (načelnik smuško-tehničnega odseka), dr. Zdenko Švigelj (namestnik), inž. Stanko Bloudek (načelnik drsalno-tehničnega odseka), Evgen Betetto (namestnik), podpolkovnik Popović (načelnik vojaške delegacije). Ostali funkcijonarji v zdravstveni komisiji, nadzornem odboru in razsodišču so ostali isti kot lani.

Skupščina je bila končana ob pol 7. zvečer. S posebnim zadoščenjem beležimo preokret v mučni situaciji, ki je vladala ves dan nad tem zimsko-sportnim forumom; slednjič so se le pomirili duhovi in sta se oba tabora — z malimi izjemami — zedinila za skupno delovanje v procvit in razmah našega zimskega sporta. Upajmo, da je bila današnja kritika potrebna in koristna in bo v bodoče naš JZSS lahko še z večjim ponosom gledal na svoje uspehe in uspehe svojih tekmovalcev.

Film Z. K. D.

v prostorih »Elitnega kina Matice«

Danes ob ¼3 popoldne
češko filmsko veledelo

ZLATA KATARINA

Film po znani gled. veseloigri »TRMOGLAVA KATARINA« Ant. Nedošinska, Lida Baarova

Vstopnina najnižja Din 3.50, 4.50, 5.50 in 6.50

Lutkarstvo med Čehi in pri nas

Ljubljana, 25. maja.

Lutkovni odseki se med našimi sokolskimi društvi zadnja leta prav razveseljivo množe. Lepe in vesele igre privlačujejo mladino in jo vzgajajo po znanem geslu: Dulce in utile. Korist in važnost lutkarstva so spoznali zlasti bratje Čehi, ki so nam tudi v tem lahko dobri učitelji. Prva lutkovna gledališča so se pojavila pri njih že v 17. stoletju. Z ustanovitvijo sokolske organizacije je lutkarstvo beležilo novo rast. Tyrš, Fügner, Scheiner so bili navdušeni lutkarji. V Avstriji so Čehom služile lutke v njihovi nacionalni propagandi, saj je Gašperček lahko rekel marsikatero pikro besedo na njen račun. V svobodni republiki je postalo lutkarstvo del javne prosvete, ki uživa podporo države. Vseh lutkovnih odrov je v ČSR nad 3200. Večina je sokolskih, ostali pa delujejo po šolah, vojašnicah in zasebnih domovih. Oprema njihovih odrov je povsem moderna, pri predstavah sodelujejo operni pevci in pevke in celi orkestri, tako da jih z veseljem obiskujejo tudi odrasli.

Pri nas se je lutkarstvo začelo razvijati po osvobojenju. Glavna zasluga gre našim sokolskim društvom. Savez SKJ šteje nad 100 lutkovnih odrov in od teh je v župah dravske banovine okrog 40. V ljubljanski župi deluje lutkovni odsek, ki širi in propagira to priljubljeno umetnost z gostovanji, nasveti in predavanji. Župni referent br. Vekoslav Kovač je te dni pred številno zbranim poslušalstvom predaval o razvoju lutkarstva, posebno češkega. Nad 150 skioptičnih slik, ki jih je ljubeznivo dal na razpolago Čsl. generalni konzul Resl iz Zagreba, je dalo našim lutkarjem nazoren vpogled v razvoj in stanje Gašperčkove umetnosti v bratski republiki. Z ekspedicijo češke dece je pred tednom prispel v Ljubljano tudi predsednik lutkarskega odseka češkega sokolstva, slikar Oton Bubeniček, ki je pri tej priliki navezal živanne stike z našimi lutkarji. Češki lutkovni odseki bodo imeli 8. in 9. junija v Pragi svoj kongres, združen z lutkarsko razstavo, na kateri bo tudi vrsta predavanj o najzanimivejših aktualnih vprašanjih, tako o igranju in o tehniki odrov, lutk in razsvetljave. Zborovanja čsl. lutkarjev in njihove razstave se bo v imenu naših Sokolov udeležil br. Kovač.

Novi grobovi

V Ljubljani je umrl g. Štefan Brežnik, višji poštni tehnični kontrolor, star 57 let. Pogreb bo danes ob 17.30 iz Robbove ulice 15 k Sv. Križu.

V soboto je v celjski bolnici umrl 74 letni kapucin pater Stanislav Rebec iz Celja. Pogreb bo danes ob 16. uri iz bolnice na okoliško pokopališče. — Včeraj pa je umrl v Prešernovi ulici št. 22 v Celju g. Jože Stern, upokojen železniški skladiščnik, star 62 let.

Pokojnim blag spomin, žalujočim naše iskreno sožalje!

Justifikacija v Šabcu

Šabac, 26. maja p. Davi je bil justificiran bogati kmet Svetislav Rakić, ki je lani meseca novembra na zverinski način umoril svojo ženo.

Poroka slovite drsalke

Bivša avstrijska svetovna prvakinja v umetnem drsanju Fritzi Burgerjeva, ki je bila na turneji na Japonskem, se je tam zaročila z bivšim japonskim mojstrom v umetnem drsanju Šinkikijem Nizikavo. Mož pripada eni najbogatejših japonskih rodbin. Njegov ded je bil Mikimoto, ustanovitelj japonske industrije umetnih biserov, ki si je s svojimi kupčijami z vsem svetom pridobil neizmerno bogastvo.

Lepa svečanost v Beogradu

V navzočnosti francoskih gostov so na Kalimegdanu vsadili hrast v spomin Louisa Barthouja

Beograd, 26. maja. Na Kalimegdanu je bil danes na izredno svečan način zasajen hrast v spomin na velikega francoskega državnika Louisa Barthouja, ki je skupno s pokojnim kraljem postal žrtev marsejskega zločina. Svečanosti je dala še posebno obeležje navzočnost francoske vojne mornarice, ki je posebej v ta namen prišla iz Splita v Beograd. Svečanost se je razvila v novo manifestacijo neomajnega prijateljstva Jugoslavije in Francije.

Že pred začetkom svečanosti je velika množica ljudi preplavila okoliški prostor, da vidi svečanost in porabi priložnost, da manifestira svojo zvestobo do prijateljstva med Francijo in Jugoslavijo. Na desni strani se je vstopila častna četa jugoslovenske mornarice z godbo in zastavo, prostor na levi so pa zavzeli francoski mornarji. Na častnem mestu je stal predsednik beograjske občine Ilić z vsemi funkcijonarji, na desni pa generaliteta in odposlanstvo vseh beograjskih vojaških enot. Na častni tribuni so zavzeli mesta francoski admiral Mouget, odposlanec Nj. Vel. kralja Petra II., polkovnik Padivoje Popović, zastopnik kraljevske vlade prosvetni minister Ćirić, francoski poslanik na našem dvoru grof Dampierre, pomočnik ministra za vojno in mornarico general Petrović in generala Perić in Tomić, ostali del tribune so pa zasedli mnogi odličniki, med njimi zelo mnogo dam. Okoli svečanega prostora se je zvrstila šolska deca iz beograjskih šol. Admiral Mouget je nato pregledal jugoslovensko in francosko mornarico s svojim spremstvom, jugoslovenska godba je pa zasvirala marseljezo.

Ko je nato zavzel admiral Mouget svoje mesto, je povzel besedo predsednik beograjske občine g. Ilić, ki je v daljšem govoru orisal zasluge pokojnega Barthouja za francosko-jugoslovensko vzajemnost in naglasil, da se mu hoče beograjska občina na ta način skromno oddolžiti.

Nato sta francoski poslanik grof Dampierre in predsednik občine Ilić pristopila k hrastiču in vrgla prve grude prsti z lopatami, okrašenimi z jugoslovensko in francosko trobojnico. — Nato je imel predsednik kulturnega odbora beograjske občine g. Dušan Nikolajević govor o francosko-jugoslovenskem prijateljstvu in o skupnih bojih in naporih za osvobojenje in okrepitev miru.

Godba je zasvirala francosko himno, ki so jo vsi zbrani gostje navdušeno aklamirali. Francoski poslanik g. Dampierre se je nato s kratkim govorom zahvalil za ta nov dokaz prijateljstva do Francije, ki mu daje ob nastopu v Jugoslaviji najlepše nade na uspešno vzajemno delo.

Godba je zasvirala jugoslovensko himno, zbrane množice so pa navdušeno vzklikale in pozdravljale drage francoske goste.

Po svečanosti na Kalimegdanu je prišel na dvor oddelek francoske vojne mornarice z godbo. Pred dvorom je že stala častna četa kraljeve garde z zastavo in godbo. Obe četi sta se ustopili čelno druga proti drugi in druga drugi izkazali čast.

Avdijenca pri Nj. Vis. knezu namestniku Pavlu

Kmalu nato sta prispela francoski poslanik na našem dvoru grof Dampierre in admiral Mouget v spremstvu svojega štaba in drugega spremstva. Tedaj se je prikazal Nj. kr. Vis. knez namestnik Pavle v spremstvu ministra dvora g. Čolak-Antića. Nj. kr. Vis. knez-namestnik je bil v uniformi polkovnika konjeniškega polka kraljeve garde z lento legije časti. Francoski poslanik mu je predstavil admirala Mougeta, s katerim se je Nj. kr. Vis. knez Pavle prisrčno rokoval, nato se je pa pozdravil s svetnikom poslaništva Knobelom in prvim tajnikom Lacostom ter z ostalimi odličniki, nakar je predstavil Nj. Vis. knezu namestniku ostale francoske oficirje, častna četa francoske mornarice pa je izkazala posebno čast Nj. Vis. knezu-namestniku in zaigrala jugoslovensko himno.

Nato je Nj. Vis. knez-namestnik sprejel admirala Mougeta in vse člane njegovega spremstva v avdijenci, ki je trajala 10 minut. Ko je Nj. kr. Vis. knez-namestnik odhajal iz starega dvora, mu je francoska vojna mornarica ponovno izkazala čast. Svečanost se je končala s sviranjem jugoslovenske in francoske himne.

Svečanost na francoskem vojaškem pokopališču

Dopoldne so delegati francoske vojne mornarice z admiralom Mougetom na čelu položili svečano na spomenik branilcev Beograda venec. Nato so priredili pretresljivo spominsko svečanost na francoskem vojaškem pokopališču v Beogradu. Po službi božji sta dva francoska častnika položila na spomenik padlih Francozov venec iz rdečih in belih vrtnic, jugoslovenska godba je pa zaigrala francosko himno. Potem sta pristopila dva Jugoslovana k spomeniku in položila na podnožje velik venec, francoska godba pa je igrala jugoslovensko himno.

Kosilo na dvoru

Opoldne je Nj. kr. Vis. knez-namestnik Pavle priredil v svoji vili kosilo na čast admiralu Mougetu in članom njegovega štaba. Na kosilu sta bila tudi minister za vojsko in mornarico general Peter Živković in francoski poslanik na našem dvoru grof Dampierre.

Avdijenca pri Nj. Vel. kraljici Mariji

Popoldne je sprejela francoskega admirala Mougeta v posebni avdijenci Nj. Vel. kraljica Marija. — S posebnim vlakom se je zvečer francoska mornarica vrnila v Split.

V divji jezi petkrat umor in samomor

Bjelovar, 24. maja

Prebivalstvo bjelovarske okolice je silno razburjeno zaradi strašnega pokola, ki ga je izvršil v Zdenčacu pri Garešnici 47-letni kmet Juro Reljić v izbruhu divje jeze. Juro je živel mirno in zadovoljno. Imel je lepo posestvo in srečno družino. Te dni pa se je skregal s svojim sosedom Matijo Koščakom, ker je Koščakova psica požrla tri Reljićeve prašičke. Reljić je zahteval od soseda, naj svojo psico priveže, da mu ne bo napravila še več škode. Sosed mu je odvrnil, da je njegova psica več vredna kakor vsa Reljićeva domačija in njegovi otroci. Te žaljive besede so Reljića strašno razburile. Ves besen je popadel sekiro in na mestu ubil Koščaka. Po storjenem zločinu je sklenil pobiti vso svojo družino in samega sebe, da bi se tako vsi izognili posledicam uboja in maščevanju Koščakove rodbine. S sekiro je najprej napadel ženo, potem pa je ubil svojo staro mater. Besen je začel udrihati tudi po otrokih, razmesaril je najprej 5letnega sinčka, potem pa dvoletna dvojčka. Med strašnim pokolom se je posrečilo 6letni hčerki zbežati iz hiše in se tako rešiti grozne smrti. Nad razmesarjenimi trupli članov svoje družin se je besnež potem obesil.

Poleg 6letne hčerke je ostala živa tudi Reljićeva žena Ana, ki so jo odpeljali v Bjelovar v banovinsko bolnico. Reva ima na glavi tri hude rane in je njeno življenje v veliki nevarnosti. Grozno dejanje, ki je ugonobilo šest ljudi, je trajalo komaj pol ure in ni bilo nikogar blizu, da bi mogel preprečiti grozodejstva.

Iz celjske sodne dvorane

Poneverbe občinskega sluge v Celju — Skale sta valila na cesto in železniško progo pri Zidanem mostu

Celje, 25. maja.

Pred tričlanskim senatom okrožnega sodišča se je v soboto zagovarjal radi poneverb 39letni Ivo Švarc, bivši uradni sluga celjske mestne občine. Obtožnica navaja, da je Ivo Švarc v letih 1931. do 1934. kot sluga pri mestni občini v Celju polagoma poneveril 18.731.92 Din, ki jih je kasiral pri raznih strankah, ter uničil ali skril 111 izvršilnih spisov mestne občine iz let 1930. do 1934. Obtoženec je pozneje poravnal škodo mestni občini. Dalje je obtožen, da je pod pretvezo, da bo izposloval dvige denarnih vlog, poneveril tri hranilne knjižice Celjske mestne hranilnice, in sicer Antoniji Imenškovi lani v oktobru hranilno knjižico na ime Rozalije Bevčeve z vlogo 18.745 Din, ge. Dolžanovi iz Gaberja lani v začetku decembra hranilno knjižico na ime mladoletnega Cirila Dolžana z vlogo 14.214 Din in Matiji Borštnerju lani 10. decembra hranilno knjižico z vlogo 11.600 Din. Obtoženec je imel kot sluga celjske mestne občine povprečno 2400 Din mesečnih dohodkov. Priznal je, da je prejel omenjene hranilne knjižice, trdil pa je, da ni imel namena prevariti lastnike.

Ivo Švarc je bil obsojen na dve in pol leta robije, na 600 Din denarne kazni odnosno 10 dni zapora, na izgubo častnih pravic za dobo 5 let, na izgubo javne službe, na plačilo stroškov kazenskega postopanja in na plačilo odškodnine zasebnim udeležencem. Obtoženec je izjavil, da si bo še premislil glede revizije odnosno priziva.

★

V torek sta se zagovarjala pred malim senatom okrožnega sodišča 26letni steklar Franc Majes iz Marije Širja pri Zidanem mostu in 22letni Adolf Vizovišek, sedlarski pomočnik iz Velikega Širja, ker sta dne 24. marca valila nad občinsko cesto, ki vodi z Zidanega mosta v Veliko Širje 20 do 200 kg težke skale po pobočju na občinsko in banovinsko cesto ter na železniško progo. Na občinski cesti je obležalo 25 do 30 skal, okrog 200 kg težka skala pa se je zvalila med oba železniška tira. Četrt ure pozneje bi bil moral privoziti vlak. K sreči pa je neki potnik pravočasno opazil skalo na progi in obvestil kretničarja, ki je odstranil skalo. Obtoženca sta priznala dejanje in se zagovarjala s pijanostjo.

Franc Majes in Adolf Vizovišek sta bila obsojena vsak na 1 leto in 6 mesecev robije in na izgubo častnih pravic za dobo dveh let.

Narod, ki pozablja brate v sužnosti, tepta svojo čast! „Bran-i-bor" se briga zanje. Pristopajte!

Skozi Hudičev graben

Celje, 25. maja.

Hudičev graben je razmeroma malo znana romantična soteska v neposredni bližini Celja. Skozi sotesko šumi potok, ki oblikuje, preskakujoč skale, množico slikovitih slapov. Izletnik se tu rad ustavi, da občuduje krasne naravne prizore v tem skritem kotičku pod mogočnim, skalovitim Srebotnikom. Pot je tod skozi zaznamovana z »očesci«, začenja se pri železniškem mostu pod restavracijo Stegu, vodi nas mimo Kolenčeve gostilne, dalje preko travnikov, skozi ljubko vasico, pri samotnem mlinu pa krene navzgor, da nas privede po parobku gozda do spodnjega vhoda v Hudičev graben. Sicer neznatni potoček ob nalivih mogočno naraste, zato se nadaljnja pot po soteski marsikje spremeni v železne stopnice v obliki klinov, pritrjenih ponekod visoko po steni. Tu moraš previdno stopati, ker ti preti spodaj »nevaren prepad«, biti moraš »samozavesten«, zato pa občutiš na svoji poti tem več užitka in zadovoljstva.

Skozi sotesko je hodilo svojčas mnogo izletnikov. Zadnji dve leti, ko je bila pot slabo vzdrževana, pa so se je večinoma izogibali. Dasi so stroški popravil prav obcutni, je vendar SPD, sporazumno z oskrbnikom Celjske koče, pred kratkim spet uredilo pot skozi sotesko. Zdaj je pot lahka, prijetna, korak za korakom pa nas spominja na planinske ture, zato je tembolj zanimiva. Pri zgornjem izhodu iz sotoske se cepijo tri poti: leva, strmo navzgor, nas pelje na vrh Srebotnika, srednja v vas Svetje, a desna, markirana, v Celjsko kočo, kamor dospemo v dobre pol ure in kjer nas čaka izvrstna postrežba. Okrepčilo se nam bo pač prileglo, saj imamo za seboj »turo« skozi — Hudičev graben!

Vičani spominu Viteškega kralja

Lepe svečanosti so se poleg domačinov udeležili mnogi Ljubljančani

Ljubljana, dne 26. maja.

Vič je zaenkrat samo še predmestje Ljubljane, a Vičani so danes vnovič izpričali, da so po svoji nacionalni delavnosti lahko za vzgled številnim drugim krajem, pa tudi Ljubljani sami. Popoldne se je pred Sokolskim domom zbrala ogromna množica občinstva, med katerim je bilo tudi mnogo Ljubljančanov, ki so izrabili lepo majsko nedeljo, da prisostvujejo pomembnemu slavju svojih sosedov. Viški Sokol s starosto br. Borštnikom na čelu je takoj po tragičnem marsejskem dogodku dal pobudo, naj bi Vič postavil blagopokojnemu viteškemu kralju dostojen spomenik. Sokolu so se pridružila vsa ostala društva v kraju in danes so Vičani na slovesen način zasadili spominsko lipo, obenem pa postavili blagopokojnemu vladarju tudi impozanten spomenik iz granita in marmorja, ki je brez dvoma eden prvih v državi. Razen domačih Sokolov in gasilcev se je slovesnosti udeležilo tudi več sokolskih edinic iz bližnje okolice s svojimi prapori. Nj. Vel. kralja je zastopal general Pekić, za bana, podbana in sreskega načelnika se je udeležil podnačelnik dr. Zobec, nadalje zastopnik komandanta dravske divizije major Bošković, zastopnik komandanta žandarmerijskega polka kapetan Radić in ljubljanske žandarmerijske čete kapetan Perić, francoski konzul Remerand, starosta ljubljanske sokolske župe dr. Pipenbacher in župni prosvetar Poharc, predsednik županske zveze župan Babnik iz Št. Vida, predsednik Vodnikove družbe in jugoslovensko-bolgarske lige ravnatelj Pustoslemšek, predsednik Ljudske univerze direktor dr. Lokar, podpredsednik domače občine Knez in še dolga vrsta zastopnikov raznih nacionalnih društev iz Ljubljane in okolice.

Pred Sokolskim domom se je formiral impozanten sprevod, v katerem je vsa množica s sokolskimi prapori in sokolskimi četami na čelu odkorakala na trg, viška godba je najprej ubrano intonirala državno himno, nato pa je predsednik pripravljalnega odbora starosta Borštnik v globo zajetem in z iskrenim čuvstvom prežetem govoru orisal veličino neizmerne žrtve viteza in kralja in zaobljubil njegovi senci večno vdanost vsega našega naroda. S pomembno simbolično gesto je nato privrgel zadnjo lopato sveže zemlje novo zasajeni lipi in naglasil željo, naj bi rasla kot simbol slovanstva in naj bi na veke v eni misli zbirala ves narod v svoji senci. Za tem je odgrnil zaveso in odkril spomenik, ki predstavlja krasen lok iz umetnega kamna na štirih granitnih nosilcih z napisom:

ČUVAJTE JUGOSLAVIJO!
Aleksander I.

V oba krajna nosilca pa sta vzidani marmornati plošči, ki nam s skopo besedo pričata dvoje velikih in bridkih datumov naše zgodovine, ko je bil rojen in umorjen naš kralj:

Cetinje 17. XII. 1888. — Marseille 9. X. 1934.

Ob koncu te slovesnosti, ki je vsem navzočim segla globoko v srce, je br. Borštnik prečital še spominsko listino s podpisi vseh narodnih organizacij v viški občini in jo vložil za ploščo z datumom kraljeve smrti, da bo še poznim rodovom pričala o globokem patriotskem čuvstvu in zvesti vdanosti današnjih generacij do kralja mučenika.

Ko je nato podžupan Knez prevzemal lipo in spomenik v varstvo domače občine, je predsedujočemu in vsem sodelujočim nacionalnim društvom iskreno čestital in obenem izrazil svoj ponos, da je Vič ena prvih občin daleč naokrog, ki se je v tako kratkem času na tako dostojen način oddolžila vladarjevi žrtvi. Prav majčkena deklica v narodni noši in majhen šolarček sta nato pogumno in lepo deklamirala dvoje pomembnih prigodnic, godba pa je zaigrala žalno koračnico. Žene v narodnih nošah z gospo Benčanovo na čelu so pred spomenik položile dvoje lepih vencev iz svežega zelenja, odbor sam pa lep lovorjev venec. Sokoli, gasilci, narodne noše in šolska mladina so nato defilirali mimo spomenika in sokolski prapori so se v svojem prvem mimohodu poklonili pred svetim mestom. S tem je bila svečanost zaključena in ogromna množica se je razšla na domove, da se zvečer še enkrat zbere z intimno mislijo na blagopokojnega vladarja na svečani akademiji v dvorani Sokolskega doma.

ELITNI KINO MATICA
TELEFON 21-24
GLOBOKO ZNIŽANE CENE kljub prvovrstnemu filmu
DRAGA NEUMNA MAMICA
Film veselih zapletljajev, smeha, šale in ljubezni
Hermann Thimig, Luise Ullrich, Leopoldine Kostantin, Theo Lingen
SMEH LJUBEZEN SMEH
Predstave danes samo ob 4. in 9¼ Vstopnice rezervirajte telefonično!

Sokolski praznik v obmejnem Mariboru

Učinkovit nastop mariborskih in okoliških sokolskih društev — Nad 2000 sokolskih pripadnikov v sprevodu

Maribor, 26. maja.

Današnji nastop mariborskih sokolskih društev bo ostal vsem Mariborčanom v najlepšem spominu. Organizirala so ga sokolska društva Maribor-matica, Maribor I., Maribor II., Maribor III., Pobrežje, Košaki, Krčevina, Studenci in Tezno. V mogočni povorki, ki je krenila po mestu, je korakalo nad 2.000 članstva. Ona in izvrstno organizirani nastop v Ljudskem vrtu sta pokazala moč in silo sokolske misli v Mariboru, ki je zajela vse kroge prebivalstva. V slikoviti povorki so korakali člani, živahno pozdravljani od občinstva, ki je stalo v strnjenem špalirju po ulicah. Spredaj je šla konjenica s fanfaro, sledili pa so nosilci praporov, člani z župnim starosto dr. Goriškom in županom dr. Lipoldom na čelu, godba Drave, ženska deca, članice, ženski naraščaj, vojaška godba, moška deca, moški naraščaj, vojaštvo ter člani in članice v civilu.

Nastop v Ljudskem vrtu je nudil vzoren primer sokolske požrtvovalnosti, eksaktnega izvajanja in stroge discipline. Pokazal je, koliko zanosa in volje do uspeha je vložila ta naša viteška organizacija v svoje delo. Že od pol 3. dalje so se zbirale množice na telovadnem prostoru v Ljudskem vrtu; zbrala se je tam ogromna množica, okrog 5.000 gledalcev, ki je navdušeno vzvalovila ob prihodu Sokolov. Ti so najprej pozdravili nacionalno zastavo, godba je pa zaigrala državno himno, ki jo je občinstvo poslušalo stoje. V gladkem poteku so sledile posamezne točke nastopa. Na poveljniškem odru so stali župni načelnik Komar, načelnik studenškega Sokola Hočevar in župna načelnica Matočeva, ki so izmenično vodili nastope.

Strumno so izvajale članice proste vaje za II. vsesokolski zlet v Beogradu. Živahno razgibanost je pokazal moški naraščaj z vajami čez konja na šir. Posebno ljubke so bile igre moške in ženske dece nižjih oddelkov na vseh mogočih pripomočkih od dežnika do žoge. Sledili so lepi in slikoviti narodni plesi ženskega naraščaja in članic.

Pri stafeti 4 krat 100 m za prvenstvo mariborskih moštev je zmagalo članstvo Maribora matice v 46.1; drugi je bil Sokol I. v 48.3, a tretji Sokol Tezno v 51.1. V teku na 800 m je zmagal Moravs (Studenci) v 2:13.4; drugi je bil Ledinek (Sokol I.) v 2:24.4, tretji pa Novak (Sokol II.) v 2:53.2.

Nato so člani učinkovito izvajali proste vaje za vsesokolski zlet v Beogradu, višek programa pa so nudile res eksaktno izvajane točke gojencev podoficirske šole, ki jih je občinstvo nagradilo s frenetičnim aplavzom. Spored je zaključil nastop sokolske konjenice.

Današnji sokolski nastop so počastili tudi številni odlični predstavniki oblasti, tako ljubljanski divizionar Nedeljkovič s šefom svojega štaba, mestni župan dr. Lipold, oba sreska načelnika dr. Senekovič in Makar, polkovnik Putnikovič, narodni poslanec Avgust Lukačič, šef obmejne policije Krajinovič in drugi. Po pestrem programu je bila velika ljudska veselica. Današnje mogočno slavje je pokazalo, da je sokolska misel v Mariboru zmagovita in da je treba izreči priznanje in zahvalo mariborskim sokolskim delavcem za njihov požrtvovalni nastop.

Mlada inteligenca in narod

Otvoritev prosvetnega tečaja ZKD

Ljubljana, 26. maja.

Danes ob pol 10. je bil otvorjen prosvetni tečaj naše največje kulturne organizacije ZKD. Zastopani so bili dijaki vseh gimnazij in višjih razredov dravske banovine kakor tudi ravnatelji in profesorji ljubljanskih srednjih šol. V odsotnosti predsednika ministra dr. Kramerja je tečaj otvoril podpredsednik ZKD dr. Stojan Bajič, ki je najprej referiral o potih in ciljih prosvetnega dela in nalogah omladine v prosvetnem delu. V lepem referatu je podčrtal stremljenje pò pridobitvi vere v poštenost in moralo ter v zdrav napredek naroda, naglasil je potrebo, povezati interese posameznih stanov v skupnem nacionalnem interesu. Narod mora biti v čim večji meri deležen duhovnih dobrin. Z voljo, intenzivnim, sistematičnim, konkretnim delom bo mladini mogoče odgovarjati onim, ki samo kritizirajo, ki ne poznajo naroda in niso sposobni kaj ustvariti, pa so vendar v stanu rušiti, kar je ustvarjeno z velikimi žrtvami. Narodu je treba vrniti vero in tako afirmirati njegovi življenjsko moč.

Nato je referiral g. Poharc, ki je predočil Tyrševo ideologijo Sokolstva, podčrtajoč potrebo sodelovanja intelektualne mladine s Sokolstvom. Sokol mora postati prvi biser v jugoslovenski kroni, kakor si ga je zamislil pokojni naš kralj. Zato intelektualna mladina ne sme biti pasivna, kajti v Sokolstvu ji je dano, da pride v narod, da ga spozna in da mu služi s konkretnim, konstruktivnim delom.

Tečaj je bil prekinjen ob pol 12. in se je nadaljeval ob 15. Prvi je referiral dr. Boris Puc, ki je podal historijat in pomen ZKD, a dr. Lavoslav Čermelj je nazorno orisal naše manjšinsko vprašanje, naš narodni problem, ki je že državni problem, saj vsak sedmi Jugosloven ni naš državljan in ne biva v mejah naše države. Zavedati se moramo, da je problem velik in da je potrebno še mnogo dela. Že obstoječe organizacije same tega dela ne bodo zmogle, ker so teritorijalno zelo omejene. Treba bo pritegniti organizacijo vse države. Mladina, nova generacija naj razvije prapor borbe, naj prinese ognja in navdušenja.

Referat je bil zaključen s temo: O knjižnici kot najvažnejšem prosvetnem sredstvu. Zbrane zborovalce so še nagovorili in bodrili gg. Klemenc, Uršič, Tonja in Verbič z željo, naj bo ta tečaj mejnik za novo dobo, ki zahteva prav od mladine vsestransko požrtvovalnost.

Maribor preko nedelje

Maribor, 26. maja.

MLADINA POD PRAPOROM JS

Danes dopoldne ob 10. je bila v kazinski dvorani prisrčna slovesnost: blagoslovitev prapora PJS drž. realne gimnazije. Dvorana je bila nabito polna mladine pa tudi starejših. Prireditev so počastili s svojo navzočnostjo predsednik oblastnega odbora JS dr. Fran Lipold in vsi ravnatelji mariborskih srednjih in strokovnih šol. Po uvodni slavnostni koračnici in jadranski barkaroli, ki ju je pod spretnim vodstvom šestošolca R. Sikoška izvajal orkester PJS, je sledil prisrčen pozdrav predsednika PJS Štefana Nabergoja, nakar je bilo slovesno razvitje in blagoslovitev prapora. Obrede je opravil s primernim nagovorom prof. Ivan Bogovič. V zanosnih patriotičnih izvajanjih je proslavljal nato župan dr. Lipold vzvišenost ideje JS in goreče ljubezni do našega morja. Kumica prof. Ernesta Nemaničeva je predala prapor prof. Sevniku, ki je nato izročil s toplim nagovorom prapor PJS praporščaku šestošolcu Dragu Kocmutu. Orkester je zasviral državno himno, ki so jo vsi navzoči stoje poslušali. V pestrem sporedu akademije so sledile orkestralne, pevske, zborovske, solistične in oktetne točke pod vodstvom odličnih dirigentov prof. J. Ostrovška, sedmošolca T. Neraliča in šestošolca R. Sikoška. Baritonski solo je pel sedmošolec J. Požar. Topla in globoko zasnovana so bila izvajanja ravnatelja realne gimnazije dr. M. Herica, ki je vzpodbujal mladino k delovanju v vzvišenih smotrih JS. Izredno uspelo in lepo prireditev je zaključila himna JS, ki jo je izvajal mešani zbor PJS. Odposlali so vdanostno brzojavko Nj. Vel. kralju Petru II.

DRZEN VLOM

so izvršili neznani vlomilci v blagajno pri Rosenbergovi drevesnici na Tržaški cesti. Z nekim trdim predmetom so si pomagali do blagajne, v kateri pa k sreči ni bilo večjih zneskov. Odnesli so tisočak, pet stotakov in okrog 100 Din drobiža. Na kraj vloma je prispel daktiloskop Grobin, ki je posnel prstne odtise. Po okoliščinah sodeč je moral vlomilec razmere dobro poznati.

OBUP NAD ŽIVLJENJEM

je gnal 20-letnega natakarja Ivana J., stanujočega na Vojašniškem trgu, da je segel po lizolu in ga izpil večjo količino. Nezavestnega so prepeljali v splošno bolnišnico.

SMRT NA ULICI

Pred Aleksandrovo cesto 83 se je davi nenadno zgrudil na tla 46-letni posestnik Franc Štosir iz Mlinske ulice. Ljudje so se v hipu zgrnili okoli težko hropečega, ki je pa v nekaj trenutkih nato umrl. Mestni pogrebni zavod je mrliča, ki je podlegel posledicam kapi, prepeljal v mrtvašnico mestnega pokopališča na Pobrežju.

KRVAV FANTOVSKI SPOPAD

V soboto zvečer je nastala med fanti pri Sv. Marjeti ob Pesnici vroča bitka. — V splošnem vrvežu in metežu je obležal v krvi na tleh 23-letni delavec Konrad Ribič iz Ruperč, zaboden z nožem v prsi. Ranjenčevo stanje je resno, orožniki pa poizvedujejo, kdo mu je zadal nevarno rano.

GOSTOVANJE PRIMADONE LJUBLJANSKE OPERE

Snoči je gostovala v mariborskem gledališču ga. Zlata Gjungjenčeva v »Hoffmannovih pripovedkah«. Njeno umetniško predvajanje je zadivilo občinstvo, ki je čisto zasedlo teater in ki ni štedilo z viharnim priznanjem.

8105 sadjarjev in vrtnarjev

Iz vse Slovenije so se včeraj zbrali v Celju

Celje, 26. maja.

V soboto popoldne je bilo v kmetijski šoli v Št. Juriju pri Celju zborovanje drevesničarskega odseka Sadjarskega in vrtnarskega društva v Ljubljani. Obravnavane so bile najbolj pereče zadeve drevesničarjev, predvsem načrt zakona o pospeševanju sadjarstva in vinogradništva.

Danes ob 10. se je zbralo v salonu hotela »Evrope« v Celju okrog 200 delegatov in članov iz dravske banovine k redni letni skupščini Sadjarskega in vrtnarskega društva. Predsednik g. višji nadzornik v p. Martin Humek je pozdravil vse udeležence, zlasti pa zastopnika banske uprave načelnika g. inž. Zidanška, sreskega načelnika dr. Vidmarja, celjskega župana g. dr. Goričana in okoliškega župana g. Kukovca ter ostale zastopnike oblastev in tiska. Podban g. dr. Pirkmajer je pismeno pozdravil skupščino. Predsednik se je spominjal blagopokojnega kralja, katerega spomin so navzočni počastili s klici »Slava!«, Nj. Vel. kralju Petru II., ki mu je bila z zborovanja poslana udanostna brzojavka, pa so navzočni vzkliknili trikrat »Živel!«. V svojem poročilu je predsednik navedel, da naše sadjarstvo kljub oviram ne nazaduje, marveč celo napreduje. Društvo ima letos nad 500 članov več nego lani, število podružnic pa je naraslo za 22. Največ zaslug za širjenje sadjarstva in vrtnarstva imajo posamezniki v občinah in naše vrlo učiteljstvo. Sadno produkcijo je treba pospeševati s poenotenjem sadnih sort, zatiranjem sadnih škodljivcev in precepljevanjem sadnega drevja. Društvo bo energično nadaljevalo boj z divjim zajcem in njegovimi zagovorniki. Uspeh sadjarstva je odvisen od sadne trgovine in obratno. V važnih centrih je treba ustanoviti sadna zbirališča in sadna skladišča. Lani je bilo v dravski banovini zgrajenih odnosno obnovljenih nad 100 sadnih sušilnic. Vprašanju sadne uporabe je treba posvetiti več pozornosti. V vrtnarski panogi bo društvo pospeševalo zlasti pridelovanje zelenjadi in gojitev cvetlic. Čimbolj bodo oblasti podpirale društvo, tem večji in hitrejši bodo uspehi.

V imenu mesta Celja je župan g. dr. Goričan pozdravil zborovanje. Zastopnik banske uprave g. načelnik inž. Zidanšek je sporočil pozdrave banske uprave. Omenil je, da je javna uprava lani posvetila veliko pozornost širjenju debeloplodnega tenkolupinastega oreha in debeloplodnega kostanja. Nastalo je tudi mnogo novih obcestnih drevesnih nasadov. Banska uprava je oddajala po uimah prizadetim krajem sadna drevesca po znižanih cenah. V prihodnjem letu namerava osredotočiti pospeševanje sadjarstva na nekatere okoliše, zlasti na zdravilišča in kopališča. Svariti je treba pred pregostim sajenjem sadnega drevja. V sporazumu z bansko upravo naj se urejujejo lepi, vzorni sadovnjaki. Sadjarji naj kljub uimam in drugim neprilikam ohranijo optimizem.

Zborovanje sta nato pozdravila gg. sreski načelnik dr. Vidmar in narodni poslanec Pevec.

Sledilo je tajniško poročilo banovinskega šolskega nadzornika g. Skulja in poročilo blagajnika Verbiča.

Tajnikovo poročilo lahko zadovoljno poudarja, da je bilo preteklo poslovno leto zaključeno kljub vsem težkočam z 8105 člani, kar znači pomemben napredek za 525 članov. Bilo je 220 podružnic s 6612 člani, prirastlo je 28 novih krepkih vej s 719 člani. Nadalje poročilo izčrpno obravnava vse zadeve društva: stanje društvenega glasila, predavanja in tečaje, sadne oglede in razstave, še zlasti izčrpno lovski zakon, sadno trgovino, delo drevesničarskega in vrtnarskega odseka. Delo napreduje vsestransko, vendar pa tajnik ponovno priporoča: Volite v odbore podružnic le vnete sadjarje in vrtnarje! Kakršen odbor, takšna podružnica, takšno delo. Več delavcev in manj reprezentantov. Ne v resignaciji, temveč v krepki organizaciji je bodočnost. Kdor vztraja, zmaga. — Račun dohodkov in izdatkov za lansko leto izkazuje 228.643 Din in eno paro. Za novo poslovno leto pa je v proračunu 222.812 Din dohodkov in izdatkov. Čisto premoženje društva je 42.243 Din.

Gosp. Kovačič iz Št. Petra pri Mariboru je podčrtal potrebo, da bi banska uprava in sreski kmetijski odbori naklonili primerne podpore društvenemu glasilu »Sadjarju in vrtnarju«.

Pregledovalec računov g. Gaber iz Ljubljane je izrekel glavnemu odboru in blagajniku zahvalo. Za pregledovalca računov sta bila zopet izvoljena gg. Gaber in Drenik. Debate o poročilih tajnika in blagajnika so se udeležili gg. Humek, ravn. Priol, Predan, Gosak, Umnik in drugi.

Sledili so predlogi glavnega odbora. Sprejeta je bila resolucija, ki pozdravlja osnutek zakona o pospeševanju vinogradništva in sadjarstva, osnutek pa se naj da v pregled glavnemu odboru. Sprejet je bil tudi predlog predsednika drevesničarskega odseka g. Kovačiča iz Št. Petra pri Mariboru, naj se zahteva od novih narodnih poslancev, da se zavzamejo za omiljenje lovskega zakona glede divjega zajca. Prof. Verbič je predlagal, naj se škode po divjem zajcu objavljajo v dnevnem časopisju. Društvo bo prosilo kr. namestništvo za posredovanje pri vladi, da vzame težnje sadjarjev in vrtnarjev glede lovskega zakona in zatiranja škodljivega divjega zajca v pretres. Na predlog g. Burnika z Blagovne pri Celju je bilo sklenjeno, da se izreče nezaupnica banskim svetnikom, ki so doma na kmetih in so glasovali za banovinsko uredbo o lovu. Sklenjeno je bilo tudi prositi bansko upravo, da postavi prvo vzorno sadno skladišče.

Nadalje je bila obravnavana in po večini sprejeta dolga vrsta predlogov podružnic glede sadne trgovine, drevesnic, obrambe sadovnjakov, sredstev za zatiranje sadnih škodljivcev, podpor podružnicam, nagrad za povzdigo sadjarstva, pouka in predavanj, polovične vožnje za društvene člane pri poučnih izletih, blagovnega odseka SVD, omejitve števila direktnih članov, članarine, tiska in organizačnih zadev.

Kot zastopnik sadjarjev pri pogajanjih o sadni trgovini z inozemstvom je bil izvoljen g. dr. Kovačič iz Košakov pri Mariboru. Gosp. Stajnko iz Ljutomera je predlagal, naj se podlasice zaščiti, g. Erjavec iz Kostrivnice, da se prepove krošnjarstvo s sadnimi rastlinami, g. Irman iz Šmartnega ob Paki, da se pravi kostanj zaščiti, g. Goričan iz Višnje vasi, da se naj namestu divjega kostanja pospešuje drugo drevje. Daljša debata se je razvila o uspehih in neuspehih širjenja debeloplodnega kostanja maronija. — Prihodnji občni zbor društva bo drugo leto v Ljubljani.

Po lepem in stvarnem zborovanju, ki je trajalo nad tri ure, so se udeleženci podali k obedu, popoldne pa so se odpeljali z avtobusi v Št. Jurij pri Celju, kjer so si ogledali banovinsko kmetijsko in gospodinjsko šolo ter njune sadne naprave in nasade, kokošarno in ostale gospodarske naprave.

Ljubljana v borbi proti jetiki

Ljubljana, 26. maja.

Ljubljana je protituberkulozni teden, ki je imel v prvi vrsti propagandni značaj, zaključila z dejanjem, ki bo ostalo trajnega pomena. V magistratni zbornici se je snoči zbralo lepo število borcev protijetične fronte, da ustanove krajevno protituberkulozno ligo.

Zborovanje je vodil predsednik kuratorija ljubljanskega dispanzerja dr. Mis, ki je v kratkem, izčrpnem nagovoru orisal dosedanje delo Narodne lige v Ljubljani, zlasti pa delovnost dispanzerja, ki se je ob hvalevrednem razumevanju odločujočih činiteljev, predvsem mestne občine in ravnateljstva OUZD in ob neumornosti svojega šefa v kratkem času razvil v najbolj žilavo postojanko protituberkulozne borbe v Ljubljani. Hkratu je v splošnih obrisih očrtal naloge, ki v bližnji bodočnosti čakajo novo krajevno ligo in ki so najbolj nazorno izražene v notranji ureditvi društva: predvideni so socialni odsek, odsek za upravo dispanzerja, odsek za ustanovitev prve gozdne šole v Ljubljani in odsek za izgraditev bolnišnice za tuberkulozo. Potem ko je pozdravil zborovalce podžupan prof. Jarc in poželel novi ligi najboljšega uspeha, so izrekli nekaj praktičnih misli direktor dr. Bohinjec, dr. Prodan in dr. Tičar. Posamezni govorniki so poudarjali potrebo, da bi bil dispanzer deležen malo večjega razumevanja tudi pri naših okoliških občinah, ki uživajo razne koristi od njega s tem, da se okoliški bolniki zatekajo vanj po zdravniško pomoč, a so doslej vsi poizkusi ostali zaman, da bi te občine prispevale primerne zneske njega vzdrževanju. Na koncu je bil izvoljen naslednji odbor: predsednik župan dr. Ravnihar, podpredsednik sreski načelnik Znidarčič, I. tajnik dr. Mis, II. tajnik Sedev, blagajnik dr. Debeljak, odborniki mestna svetnika Kosem in Rupnik, mestni šolski nadzornik Grum, dr. Fon, dr. Ciber, dr. Prodan, inž. arh. Lenarčič, dr. Puntarjeva, Lazar, Rejc in večje število samarijanov in samarijank RK.

NARODNO GLEDALIŠČE V LJUBLJANI

REPERTOAR

Drama.
Začetek ob 20. uri

27. maja, ponedeljek: Brez tretjega. — Gostovanje v Celju.
28. maja, torek: Blodni ognji. — Gostovanje v Kranju.
29. maja, sreda: Zlato tele. B.
30. maja, četrtek: ob 15. uri: V času obiskanja. Izven. Cene od 24 Din navzdol.

Opera.
Začetek ob 20. uri

27. maja, ponedeljek zaprto.
28. maja, torek: Kratko življenje, opera, in balet Petruška. A.
29. maja, sreda: Zemruda. Red Sreda.

Gostovanje mariborske drame v Ljubljani in ljubljanske drame v Mariboru spet preloženo. Zaradi nepovoljne predprodaje je gostovanje obeh gledališč preloženo na prve dni junija. Dosedaj kupljene ali rezervirane vstopnice veljajo. Občinstvo v Ljubljani in Mariboru, ki reflektira na ta gostovanja, prosimo, da si vstopnice rezervira do konca meseca. Ker so cene razmeroma nizke ter je gostovanje tako za Ljubljano kakor tudi za Maribor zanimivo, upamo, da zaradi nezanimanja s strani občinstva predstav ne bo treba definitivno odpovedati. Mariborčani bodo igrali v Ljubljani Wildeovega »Idealnega soproga« in Katajevo »Kvadraturo kroga«. Predprodaja vstopnic pri dnevni blagajni v operi.

Abonente reda A opozarjamo, da imajo v torek 28. t. m. za svoj red De Fallovo opero »Kratko življenje« in Stravinskega balet »Petruška«. Premiera je pokazala lep uspeh. Obe deli sta muzikalno visoko vredni. Muzikalno vodstvo je v rokah ravnatelja Poliča. Režiser: prof. Šest. Koreografija baleta je Golovinova.

Triumph najpopolnejši štedilnik

Albin Zalaznik:

Razgovor v parku

Najstrašnejše na svetu je dolgočasje. To resnico sem poznal, davno preden sem slišal, da jo je zapisal Oskar Wilde. Dajala si je pa pri meni duška ne v romanih, marveč v prozaičnih potovanjih.

Priromal sem v veliko mesto. Nekaj dni sem si kakor treba ogledoval znamenitosti. Nazadnje me je pa le premagala julijska vročina in namesto v muzej sem jo rajši ubral v bližnji park. Spustil sem se na senčno klop. Bilo je soparno, v drevju se ni tresel niti list. Nič na svetu se mi ni zdelo več zanimivo. Preden sem se prav zavedel, se je usedel k meni stari prijatelj dolgčas. Da se ga znebim, bi bil moral vzeti pot pod noge, pa sem bil prelen. Sopara me je s svinčeno pezo tiščala na klop. Zazehalo se mi je. Stegnil sem roke predse, kakor da se hočem nečemu upreti. Dišalo je po nevihti. Kljub temu se mi ni zdelo kar nič potrebno, da bi se ganil z mesta — — — —

»Kaj neki je ljubezen, Kamilo?«

Bil je ženski glas. Obrnil sem se, kajti glas je prihajal od zadaj. Nekaj korakov daleč ugledam klop. Skozi ne baš gosto listje grma, ki je bil vmes, sem videl na klopi sedeti dekle in fanta. S hrbtom sta bila obrnjena proti meni. Kaj se jima je sanjalo, kdo prisluškuje!

»Čemu hočete to vedeti?« se je odzval mladenič.

»Kaj je ljubezen, vprašam.«

»Odgovorov je lahko toliko, kolikor je ljudi. Ljubezen je uganka našega življenja. Pa ne morda edina!«

»Zdaj vem, kolikor sem vedela prej.«

Za takele uganke se nam rode pesniki. Ti vidijo globlje, njim je podeljena moč, da z zgovorno besedo oznanjajo, kar mi drugi le slutimo. A niti pesniki ne morejo dosti. Oni razlagajo v krasnih podobah in primerah, s slutnjami in sanjami. Če bi govorili naravnost, bi ne bili pesniki. No, in kaj so njih podobe in drugo? Uganke! Uganke razlagajo z ugankami.«

»Če je ljubezen taka uganka, kako da se ljudje sploh ljubijo?«

»Ker se morajo. Kjerkoli dihajo ljudje, je ljubezen.«

»Tedaj je pa le čudno, da ne more nihče povedati, kaj je ljubezen.«

»Ali jo kličeš ali ne, ljubezen pride. Kar sama od sebe pride. Čim je tu, jo doživiš. Čim jo doživiš, veš, kaj je. Če pa to veš, čutiš, da ti ni treba več nobenih besed.«

»To bi res rada doživela. Mislim, da mora biti slastno.«

Dogodki po širnem svetu

Najnovejši portret angleškega kralja

napravljen ob 25. obletnici vladanja Jurija V.

April v maju

Anglija doživlja letos najhladnejši maj v zadnjih sto letih. Iz vseh krajev države poročajo o velikih mrazovih in strupeni slani, ki je skoro popolnoma uničila letino. V močvirnatih krajih je zadnje dni ponovno zapadel sneg. Plantaže so uničene. Sadjarji so se sicer skušali boriti proti mrazu in slani in so zlasti v sadovnjakih, kjer rasejo jablane, kurili ognje, toda brez uspeha. V Bedfordshiru so postavili ondotni sadjarji v svojih sadovnjakih

2500 petrolejskih peči.

V Warwickshiru so zanetili ogromne kresove ,vendar je tudi tam vse pomrznilo. V Kentu je poleg sadne letine uničena povrtnina in zelenjava, v Norfolku je mraz pobral 90 odst. pridelka. Ljudje so prepričani, da ne bo mogla po teh mrazovih Anglija več vzdržati konkurence s tujimi sadnimi vrstami.

Tudi v Parizu so okusili muhavost letošnje pomladi. Zelene parke in vrtove je pokrila te dni debela snežna plast. Na Malem sv. Bernhardu, ki je visok 2200 m, imajo celo

7 do 8 m snega.

Ljudje so morali te dni izkopati globok predor, da so dosegli ondotno gostišče na vrhu. Tudi v Franciji je sadna letina večinoma uničena. Češenj in jagod ne bo sploh nič, občutno pa je trpel tudi krompir. Zgodnjo zelenjavo je slana osmodila, da jo bodo morali sejati vnovič.

Sezija tenisa je tu!

Na sliki od leve proti desni: miss Jacobs, g. Culley, gdčna Belliardova in ga Olivieri

Mesec in praznoverje

Starejša od astrologije je človeška vera v nadzemsko vplivanje meseca na človeka in njegovo nehanje; to je nekaka nezavestna astrologija, ki je nemara prav tako stara kakor človeštvo samo. Prvi od sedmih modrijanov, Thales iz Mileta, se je v svojih prerokovanjih o vremenu docela ravnal po luninih merah. Kar je Thales učil, nahajamo pozneje pri Virgilu in v neštevilnih srednjeveških vremenskih rekih in pratikarskih pravilih.

Ko se je razvila astrologija, je učila, da so življenje in njegove posebne dobe, kakor rojstvo, poroka, bolezen, uspeh in smrt, odvisne od luninih men. Na tej osnovi so srednjeveške pratike izdelale cele sisteme; tako na primer so celo učile, ob kateri lunini meni se sme vzeti odvajalno sredstvo, kdaj se sme človek kopati, da se umije, in kdaj, da si okrepča telo. Tudi rokodelstvo se je pri svojem delu poslu-ževalo astrološkega tolmačenja luninih men.

Ker živi kmet neprestano v zvezi z naravo, je umljivo in naravno, da se zelo zanima za lunine mene v svojem poslu. Neka razborita glava se je sicer že l. 1617. uprla proti temu in v svojih navodilih za obdelovanje polja izjavila: »Sejte in sadite vse vrste žita ob vsaki poljubni lunini meni. Zagotavljam vam, da bo uspeh zmerom eden in isti, ako je zemlja dobra in jo dobro obdelujete. Prvi dan v mesecu je za to prav tako ugoden kakor zadnji in obadva bosta vaši žetvi enako malo koristila ali škodila. Lahko me v grobu prekolnete, če je ta moj nauk slab ali lažen.«

Toda mesečev čar deluje danes ta dan še zmerom neizpremenjeno. Še zmerom je nešteto ljudi, ki verujejo v nadnaravno moč mesečevo.

Konec črtala na Japonskem

Japonska vlada je izdala zakon, ki prepoveduje japonskim dekletom in ženam rabo črtala in šminke. Prestopki se kaznujejo prvič z denarno globo, pozneje pa z ječo. Na Kitajskem in v Siamu je takšen zakon že davno v veljavi.

Nova nesreča v Moskvi

Havasova agencija poroča iz Moskve, da je nastal v neki kemični tvornici blizu Moskve ogenj. Eksplodirale so posode z etrom. Baje je eksplozija ubila 30 delavcev. Pri gašenju se je zadušilo tudi več gasilcev, ki so se zastrupili z izhlapinami.

Falzifikat, bolgarske znamke in kriminal

Te dni je sodišče v St. Pöltnu v Avstriji obravnavalo zanimiv slučaj, ki vlada zanj veliko zanimanje tudi med našimi filatelisti, saj so deloma tudi neposredno prizadeti. Trgovec L. Weichard, ki je po rodu Avstrijec, a je delj časa živel v Albaniji, je bil obtožen, da je v Albaniji poneveril večje vsote denarja na škodo raznih inozemskih trgovcev z znamkami. V svojem zagovoru je trgovec pripovedoval pestro zgodbo svojega življenja in obenem z drastičnimi primeri pojasnjeval, kako je v Albaniji s filatelijo. Weichard je prišel v Albanijo za časa svetovne vojne in je kmalu postal tam upravitelj Enver-paševih posestev, pozneje je s paševim bratom ustanovil nekakšno nemško-albansko trgovsko družbo, naposled pa se je povsem posvetil filatelistični trgovini. S filatelijo pa je v Albaniji, tako je pravil pred sodiščem, že od nekdaj velik križ. Albanski poštni uradniki imajo namreč že od nekdaj navado, da v deželi, ki ima še prav skromno organizirano poštno omrežje in je zavoljo tega tudi trgovina z znamkami šele komaj v zarodku, ob izidu vsake nove serije znamk takoj sami vso naklado pokupijo in potem verižijo z njimi.

Weichard je v filatelističnem tisku odločno nastopil proti tej samopašni razvadi in je v resnici uspel, da je vlada pripravila poseben zakonski odlok, ki je poštnim in tudi drugim državnim uradnikom prepovedal kupčevanje s poštnimi znamkami. Ob istem času je prometni minister najavil izdajo novc serije znamk, ki je zanjo po vsem filatelističnem svetu zavladalo prav živahno zanimanje. V nadi, da bodo znamke na ta način postale predmet svobodne trgovine, je Weichard prevzel od raznih trgovcev po vsej Evropi, med drugim tudi iz Jugoslavije, celo vrsto naročil za nakup in z naročili tudi precejšnja naplačila. A še preden je izšel zakonski odlok, je prišla serija novih znamk na trg in poštni uradniki so naklado spet v celoti pobrali zase. Pozneje je bil Weichard, kakor pripoveduje sam, zapleten v afero z nekakšno zaroto proti kralju Ahmedbegu Zogu in je pobegnil iz Albanije, ne da bi uredil svoje filatelistične račune. Sodišče je trgovca oprostilo z značilno utemeljitvijo, da se o resničnosti njegovih navedb o trgovskih poslih v Albaniji ne more sámo preveriti.

„Italia Redenta“

Že dolga leta deluje v Julijski Krajini in Južni Tirolski mesto nekdanje liberalne iredentistične »Lega Nazionale« — fašistična asimilacijska družba »Italia Redenta«. O njej smo na tem mestu že večkrat poročali, vendar tudi naslednje informacije iz raznih razlogov ne bodo odveč.

V poslednjih letih je družba znatno razširila svoj delokrog. Pred vsem ne ustanavlja samo ljudskih šol v krajih, kjer ni državnih, marveč tudi dečja zavetišča, gospodinjske, kmetijske, bolničarske in druge take šole ter večerne in nedeljske tečaje za odrasle. Šolsko deco oskrbuje s prehrano in zdravstveno asistenco, zaradi katere je ustanovila že celo vrsto dispanzerjev za matere in deco. Nedvomno je taka organizacija ogromnega pomena, posebno še, če smotreno in konstantno izvaja take striktno kulturno-politične naloge, kakor »Italia Redenta«.

Splošnih uspehov njenega raznarodovalnega dela sicer ni mogoče oceniti, ker se ni zanesti na nobeno statistiko, pa če je zasnovana na še tako objektivnih elementih. Vsekakor je za naše ljudstvo ob Soči, na Krasu in v Istri vsak njen uspeh le nov udarec, ki ga bo moglo preboleti samo spričo svoje trdne konservativnosti, prebujene nacionalne zavesti in kljub vsem tisočerim razočaranjem še vedno neomajne vere v našo bodočnost.

Nad 1.200 šol, zavetišč in tečajev

»Italia Redenta« razpolaga z ogromnim aparatom: že leta 1933. je imela 260 dečjih zavetišč s 13.386 otroki, 16 gospodinjskih šol s 1065 gojenkami, 3 zavetišča za šolsko deco, v katera je zahajalo 354 otrok, 11 subvencioniranih šol s 149 gojenci, 43 bolničarskih tečajev, 266 kmetijskih tečajev samo v Južni Tirolski — koliko šele v Julijski Krajini? — in 605 nedeljskih in večernih tečajev s skupno 22.928 udeleženci. Samo v tem letu je bilo ustanovljenih 9 novih dečjih zavetišč v Južni Tirolski in enako število v Julijski Krajini, med drugimi v Renčah, Podkraju v Hrušici, Rezancih v Istri, Senožečah, Matuljah pri Opatiji, Temenici na Krasu, Barkovljah pri Trstu in Dekanih pri Kopru. V Julijski Krajini ima družba poleg mnogih tečajev in šol 185 takih dečjih zavetišč. Vso to ogromno organizacijo, ki šteje daleč preko 1.200 šol, zavetišč in tečajev, upravljajo štirje uradi, ki imajo svoje sedeže v Trstu, Zadru, Tridentu in Boznu.

Štiri in pol milijona lir letnih subvencij

Samo po sebi se spričo tako ogromnega aparata zastavlja vprašanje, od kod jemlje družba denar za kritje svojih ogromnih stroškov. V to svrho ima pred vsem 22 odborov, ki zbirajo denarne prispevke pri bankah, drugih podjetjih in raznih ustanovah. V omenjenem letu so nabrali preko 300.000 lir. **Zanimivo je, da je darovala tej družbi tudi mednarodna Carnegiejeva ustanova, ki je splošno znana, da objektivno podpira razna kulturna in znanstvena stremljenja, celih 20.000 lir.** Glede na tako velik prispevek ni mogoče verjeti, da Američani in njih rimski zastopniki ne bi bili poznali pravih namenov »Italie Redente«.

Sicer pa zbrani prispevki niti od daleč niso mogli zadostovati za kritje vseh stroškov. Dejansko je samo finančno ministrstvo nakazalo družbi subvencijo v znesku 3,600.000, ostala ministrstva pa 777.500 lir. Poleg teh je družba porabila še iz lastnih in drugih neznanih fondov še 1,260.000 lir, tako da so znašali njeni izdatki samo v letu 1933. skoro 6 milijonov lir.

Investicija tako ogromnih vsakoletnih kapitalov v izključno kulturno politične svrhe ne more ostati brez nekega konkretnega rezultata. Vprašanje je le, kako globoko v dušo slovenskega otroka, ki mu je italijanski duh osnovno tako tuj, segajo vplivi take italijanizacije. Odgovor dajejo v neštetih primerih otroci sami, ki se na cesti pred šolo še igrati ne morejo — v italijanščini.

★

p— **Odlikovani duhovniki.** Po odredbi vatikanskega državnega tajništva so bili na predlog goriškega nadškofa Margottija imenovani za papeževe tajne honorarne kaplane Ernest Galupin, župnik v Romansu, Leopold Cigoj, ravnatelj spiritualnih eksercicijev v goriškem nižjem semenišču in dr. Ivan Ivančič, podravnatelj tega zavoda. Nadškof jim je osebno izročil odlikovanja in prisrčno čestital.

p— **Pred goriškim sodiščem** se je vršil v četrtek 23. maja proces proti 26-letnemu Josipu Winklerju iz Čepovana, ki je bil obtožen, da je brez potnega lista zbežal čez mejo, da bi si poiskal dela in zaslužka. Bil je obsojen v kontumaciji na 5 mesecev ječe in 3000 lir denarne kazni.

p— **Fašistični prostovoljci za vzhodno Afriko.** Med fašističnimi miličniki nabirajo že nekaj mesecev prostovoljce za vzhodno Afriko. Zlasti so skušali pridobiti miličnike iz vojašnic v Julijski Krajini. Spočetka pa se je v Gorici prijavilo le 5 miličnikov. Šele pred dnevi se je končno odločilo še drugih 105 miličnikov za službo v Eritreji. Fašisti v Gorici so jim priredili celo parado, ko so odhajali proti jugu.

Izguba s poletom

Avstralski letalec Kingsford Smith je moral na svojem življenjsko nevarnem poletu čez Tasmansko morje odvreči skoro ves poštni tovor, ki ga je imel na krovu. To je moral storiti zato, da je letalo ohranil v ravnotežju, kar je jedva dosegel. Naložil je za Novi Zeland petnajst vreč s poštnimi pošiljkami. Štirinajst jih je vrgel v morje, ena je ostala na krovu. V štirinajstih odvrženih vrečah je bilo 27.000 pisem. Samo vreča s tisoči pismi in dopisnicami se je ohranila, vse drugo so požrli valovi. Tisoč pisem bodo zdaj poslali iz Sidneya na Novi Zeland z navadno poštno ladjo. Ekspeditorjem izgubljene pošte ne vrnejo nobenih stroškov, ker je poštna uprava prepričana, da ne more odgovarjati za takšne primere, kakor se je zgodil med Smithovim poletom.

Velikodušen čevljar

Siromašen je bil mladi Sardon, ko je študiral filozofijo in književnost. Njegova obleka je bila vedno zelo slaba, toda v največjem nasprotju z njegovimi zmerom čednimi čevlji. Ljudje so menili, da znosi ves svoj denar samo čevljarjem.

Toda reč je bila vse drugačna. V Parizu je bil čevljar, ki je dajal mlademu študentu neomejen kredit. Zidal je na genialnost Sardona, katero je vrli rokodelec prej spoznal kakor vsi drugi, za to poklicani. »Kar nič ne dvomim,« je dejal mlademu pisatelju, »da je bodočnost vaša. V doglednem času vam bo šlo dobro in takrat mi boste tudi vse natančno poravnali. Preden pa boste prišli v ugoden položaj, boste morali še mnogo tekati okoli. Toda človek, ki je slabo obut, ne more priti nikamor.«

Habsburška propaganda v Avstriji

Predstavitelj Habsburžanov v avstrijski republiki, nadvojvoda Evgen sprejema izrok župana v Dunajskem Novem mestu diplomo častnega meščanstva za Otona Habsburškega

Skomizgnil je z rameni.

Razmišljala je nekoliko, potem je rekla: »Kamilo, vi ste to že preizkusili. Vi veste, kako to je. Je li mogoče, da se od same ljubezni jočemo?«

»Popolnoma mogoče je.«

»V ljubezni se torej jočemo od radosti?«

»Ne vedno! Dostikrat se jočemo, ker nam je hudo.«

»Torej me slutnja le ni varala!« je vzkliknila.

»Katera slutnja?«

»Tista, zaradi katere sem bila zadnjič žalostna.«

»O, saj res!« se je oddahnil kakor v veselju, da je pomenek dospel do nečesa, kar ga je zanimalo. »Kaj vam je takrat bilo?«

»Bila sem otožna ob misli na prijateljico. Veste, Berenika se je namreč jokala.«

»Jokala?« je osupel zaklical. »Pa mi tega niste mogli prej povedati?«

Začela mu je nekaj praviti. Govorila je žal tako tiho, da nisem vsega razumel.

»Ali se je Berenika potem še jokala?« je vprašal mladi človek.

»Ne vem. Ves ljubi dan je na nogah in si ne privošči odmora. Ali sploh utegne jokati?«

Kamilo je malo pomislil, nato je menil: »Boli jo, ker menda sluti, da se shajava.«

»Nič ne sluti. Ne in še enkrat ne! Če bi me sumila, bi mi to povedala v obraz. Kadar vidi, da ravnam napačno, mi kar pove.«

Kamilo se je zamislil. Iznenada je prijel mladenko za roko. Stisnil ji jo je, obenem pa proseče zavzdihnil:

»Yllis, dobra Yllis! Ali bi mogel k njej?«

»Bog!« se je ustrašila.

»Peljite me k njej!«

»Saj ni mogoče!« se ga je otresla.

»Vsaj kje stanuje, mi povejte!«

»Vsak dan zahtevate od mene več,« mu jo čitala.

»To dela ljubezen, ki je večno žejna. Ta ljubezen trepeče in trepetaje vas roti: kje je Berenikin dom?«

»Kaj vam tega treba? Mar boste potem zdravi?«

»Šel bi sleherni dan mimo njene hiše. Pil bi uteho ob sladki zavesti, da sem blizu nje. Več ne potrebujem.«

»Res ne? Kaj pa veste, kaj še bo! Ljubezen, pravite, je uganka. Najprej boste lepo hodili mimo, kasneje boste postajali pred hišo ure in ure —«

»Rečem vam, da nikoli,« ji je segel v besedo.

»Kako morete obljubljati, če gre za uganko?«

»Kar sveto obljubim, držim, najsi bo uganka še tolika.«

»Obljuba je dobra stvar,« je odvrnila. »A obljubite še več!«

»Karkoli hočete, vse obljubim,« mu je ušlo.

Tedajci se je nagnila k njemu: »Zmešajte mi glavo!«

»Kaj se to pravi, draga Yllis?« je vprašal, kakor da ni razumel.

»Zmešali ste jo tudi Bereniki.«

»Nikar tega ne mislite!« se je nasmehnil. Berenika je ostala trezna. Prej bi imel prav, kdor bi rekel, da je ona mene zmedla.«

»A vi zmedite mene! Hočem spoznati ljubezen. Naj mi bo kakor Bereniki! Hrepenim, Kamilo!« ji je žuborilo iz ust.

»Ljubezen obeta radost, a kar prinese, so solze.«

»Tudi Berenika se je jokala. Če Berenika sme, zakaj ne tudi jaz? Solze ljubezni so slastne, to vem, pa recite, kar hočete.«

»Ne varajte se! Ne iščite skušenj!«

»Tako znajo vsi svariti. In vendar silijo v ljubezen. Samo jaz naj bi ne smela?

»Verujete li, da je nekdo svet ustvaril?« jo je vprašal po kratkem molku.

»Verujem,« je odvrnila.

»Verjamete li, da bi moglo bivati na ustvarjeni zemlji nekaj neustvarjenega?«

»Ne verjamem.«

»Če imamo pa na svetu ljubezen?« je modro povzdignil prst, kakor bi mislil deliti učenost.

»Tedaj je pač ustvarjena,« je točno odgovorila.

»Nasprotuje li ustvarjena ljubezen tistemu, ki jo je ustvaril?«

Menim, da ne.«

»Vi samo menite? Recite, da ne nasprotujete!«

»Ne nasprotuje.«

»Je torej ljubezen greh?« jo je zapeljeval dalje.

»Greh? Tega ne vem —« je dejala negotovo. »Morda bo le greh — saj varam Bereniko.«

»Berenika naj bi bila manj zapeta. Hodila naj bi češče iz hiše. Pa bi ostala vsa ljubezen njej. Za kar se sami preveč ne menimo, to že ni več toliko naše, da bi za druge ne smelo obstajati.«

»Res, to drži. Torej ne bova grešila, če bova kako uro poslušala ljubezen? Pomirite me!«

»Nikjer ne opažam greha. Če bi pa greh le bil, kako majhen bi bil! Morala bi ga zelo napihovati, če bi hotela, da ga začno videti najbistrejše oči.«

»Ljubiva se, Kamilo!«

»Ljubiva se!« je bil odmev.

»Začniva s tem, da se bova tikala,« je predlagala.

»Najboljša misel! Bom kar začel: dražestna Yllis, povej mi že vendar, kje je Berenika doma?«

Ali glej, odgovora ni bilo. Potegnila ga je sapa in listje v parku je skrivnostno zašumelo. Mar je nevihta že tu? Spreletelo me je — odklopil sem oči. Sijalo je svetlo solnce in tišina je bila soparna kakor prej. Okrenil sem se, a nobene klopi nisem videl. Ha, vse skupaj ni bilo nič drugega nego idiličen sen! Le koliko časa sem dremal? Segel sem v žep po uro, a kakor da me je usekal gad, sem skočil na noge — ure ni bilo več.

Zlagal bi se, če bi trdil, da me je po tem dogodku minilo veselje do potovanja. Pač pa sem bil odtlej previden, kadar me je zaneslo v javne nasade: užival sem jih rajši le sprehodoma.

Sportna nedelja

Beograd : Ljubljana 59:40

V drugem srečanju med lahkoatleti Beograda in Ljubljane so gostje proti pričakovanju visoko zmagali s 59 40 točkam — Nekaj dobrih rezultatov ob manj ugodnem vremenu

Ljubljana, 26. maja.

Na igrišču Primorja se je danes popoldne vršilo drugo srečanje med lahkoatletskima reprezentancama Ljubljane in Beograda. Lani so ljubljanski atleti gostovali v Beogradu in izgubili bitko z razliko ene točke 58:57, letos pa so Beograjčani poset Ljubljani vrnili. Za medmestno tekmo je vladalo po vsej Jugoslaviji veliko zanimanje, ker je bil to prvi večji nastop najboljših lahkoatletov vzhoda in zapada naše države. Ljubljančanom se je glede na to, da so nastopili na domačih tleh, dajalo več izgledov, morali so pa nastopiti močno oslabljeni in tako se je tudi druga medmestna tekma končala z zmago Beograjčanov. Končni izid 59:40 je pa pokazal nepričakovano veliko razliko, na kakršno niso računali niti najbolj optimistični Beograjčani Zastopniki Ljubljane so z nekaterimi častnimi izjemami odpovedali skoraj na vsej črti. Beograjčani so zmagali v osmih točkah, Ljubljančani pa samo v štirih, dočim je bilo lani razmerje zmag 7:5 za Beograd. Doseženi rezultati so bili večinoma prav dobri, treba pa je upoštevati, da so imeli tekmovalci močan veter v hrbet, kar je znatno vplivalo na rezultate. Baš zaradi tega ne bo priznan Kovačičev čas na 100 m 10.6, ki je za 0.1 sek. boljši od jug. rekorda. Hrbtni veter je posebno močno vplival pri skokih v daljavo in troskoku, zaradi česar je bilo neobičajno mnogo prestopov

Pred pričetkom tekmovanja so se reprezentanti obeh mest razvrstili pred tribuno, nakar so po medsebojnih pozdravih izročili Beograjčani Ljubljani prapor. Takoj nato se je tekmovanje pričelo.

Tehnični rezultati so bili:

Tek 100 m: Ljubljano sta zastopala Kovačič in Cerar, Beograd pa balkanski in jugoslovenski prvak in rekorder Bauer in Stevanović. 1. Kovačič 10.6, 2. Bauer 10.8, 3. Stevanović 10.9, 4. Cerar 11.

Točke: Ljubljana 5, Beograd 4. (Točke se računajo za prvo mesto 5, drugo mesto 3, tretje mesto 1.) V začetku je vodil Bauer, zadnjih 40 m pa se je Kovačič nevzdržno prerinil naprej in je zmagal z naskokom 1.5 m.

Met krogle: Beograd: Kleut in Bojović, Ljubljana: Stepišnik, Jeglič. Naš Stepišnik ni bil v formi in sta tako Beograjčana zasedla obe prvi mesti. 1. Kleut 13.80 m, 2. Bojović 13.11 m, 3. Stepišnik 12.98 m, 4. Jeglič 12.58 m.

Stanje točk: Beograd 12, Ljubljana 6

Tek 400 m: Namesto prvotno določenega Gaberška, ki se je hranil za 800 m, je vskočil Skušek. Czurda ni bil dorasel obema gostoma in jima je v finishu podlegel. 1. Banščag 53.7, 2. Stevanović 54.3, 3. Czurda 55.3, 4. Skušek 56.4.

Stanje točk: Beograd 20, Ljubljana 7.

Skok v daljino: Ljubljana: Stepišnik, Putinja, Beograd: Miokovič, Novakovič. Zaradi močnega vetra se je nad polovico skokov končalo s prestopom in sta tako dosegla Stepišnik 6.84, Novaković pa celo 6.92 m in 7.02 m, vsakokrat s prestopom, čeprav malenkostnim. 1. Stepišnik 6.65 m, 2. Mioković 6.59 m, 3. Putinja 6.51 m, 4. Novaković 6.45 m.

Stanje točk: Beograd 23, Ljubljana 13.

Met diska: V tej točki se je pričakovalo, da bomo zasedli najmanj drugo mesto, vendar pa je naš up Stepišnik metal za več metrov manj kakor pri treningu. Oba Beograjčana sta bila prva. 1. Kleut 41.24 m, 2. Bojović 38.33 m, 3. Serše 37.68 m, 4. Stepišnik 36.43 m.

Stanje točk: Beograd 31, Ljubljana 14.

Tek 5000 m: Tu se je splošno računalo na veliko zmago obeh Ljubljančanov, kar se je tudi zgodilo. Beograd je postavil samo enega tekmovalca. Bručan je že po devetih krogih prehitel Beograjčana, drugi zastopnik Ljubljane pa je prehitel gosta prav na cilju. 1. Bručan 16:25, 2. Srakar 17:01 3 petine, 3. Čeke 18:31.

Stanje točk: Beograd 32, Ljubljana 22.

Skok v višino: Ljubljana je morala nastopiti brez državnega rekorderja Martinija in Žgura, ki sta lani zasedla prvo in drugo mesto. 1. Telesko (B) 175 cm, 2. in 3. Mor (B) in Slanina (L) 170 cm, 4. Stegu (L) 165 cm.

Stanje točk: Beograd 39, Ljubljana 24.

Tek 800 m: Ogorčena borba od starta do cilja. V začetku sta vodila Ljubljančana Gaberšek in Czurda, na ravni progi pred ciljem pa sta se Nikhazi in Gaberšek odtrgala in je v končnem spurtu zmagal odlični Beograjčan. 1. Nikhazi 2:03.2, 2. Gaberšek 2:03.6, 3. Czurda 2:07.5, 4. Butea 2:15.8.

Stanje točk: Beograd 44, Ljubljana 28.

Met kopja: Beograd: Kleut, Nikolić, Ljubljana: Dečman, Brunet. Ljubljančan Brunet, ki je lani zmagal z naskokom 3 m, je to pot popolnoma odpovedal in ni dosegel niti 50 m. Prijetno je presenetil Dečman, dočim sta Beograjčana metala v najboljši formi. Nikolić je tehnično boljši, Kleut pa meče z veliko silo. 1. Kleut 56.95 m, 2. Nikolić 55.50 m, 3. Dečman 52.16 m, 4. Brunet 46.24 m.

Stanje točk: Beograd 52, Ljubljana 29. (Končna zmaga Beograda je že gotova.)

Troskok: Beograd je nastopil brez Miokovića, ki ga je izvrstno zamenjal Banjković. Ljubljančana sta popolnoma odpovedala. Perpar, ki je na izbirnem mitingu skočil 13.74 m, je kakor tudi drugi Ljubljančan Slapar večinoma prestopal. 1. Banjković 13.63 m, 2. Perpar 12.91 m, 3. Telesko 12.52 m, 4. Slapar 12.40 m.

Stanje točk: Beograd 58, Ljubljana 32.

Tek 1500 m: Beograd je postavil samo Dečija. Ljubljanska zastopnika sta tekla taktično prav dobro. Goršek je nepričakovano v prav dobrem času porazil Krevsa, ki letos še ni v polni formi, kar se mu pa zaradi vojaščine ne more zameriti. 1. Goršek 4:18 3 petine, 2. Krevs 4:19 2 petini, 3. Deči 4:26.

Stanje točk: Beograd 59, Ljubljana 40.

Stafeta 4×100 m: Ljubljana je bila sigurna zmage in res je drugi tekač Ljubljane Kovačič predal palico z 8 m naskoka Cerarju. Ta je sicer nekoliko zgubil, vendar je še vedno imel 6 m naskoka, je pa predal tako slabo in vrhu tega še s prestopom, da je bil zadnji tekač Beograda Bauer na mah 4 m pred njim. Čas Beograd 44.3, Ljubljana 45. Ker so sodniki na predajah javili, da sta obe stafeti prestopili, sta bili obe moštvi diskvalificirani in je tako ostalo končno stanje 59:40 za Beograd.

Po končanem tekmovanju so zastopniki Ljubljane izročili vodji beograjskega moštva g. Lazi Jovanoviću prehodni pokal, ki ga je razpisala beograjska »Politika«. Ako zmagajo Beograjčani še tretjič zaporedoma, si bodo osvojili pokal v trajno posest. Na igrišču je bilo precej gledalcev, med katerimi smo opazili kot zastopnika mesta g. podžupana prof. Jarca.

Šest saveznih točk

so si razdelili BSK in Gradjanski po dve, Bask in Slavija (O.) pa po eno — Tabela je precej drugačna

Ljubljana, 26. maja.

V ligi smo se danes premaknili za tri tekme, med katerimi je bil v eni nasprotnik tudi naš ligaš. Po lepem uspehu proti Jugoslaviji so nekateri optimisti računali na kaj sličnega tudi danes. Toda BSK je trd oreh in mu — vsaj na domačih tleh — ni lahko priti do živega. To se je v srečanju s Primorjem tudi izpolnilo. S štirimi goli razlike je moralo pustiti obe točki, drugi dve, ki sta bili na razpolago. Kakor znano, je v prvi igri na igrišču ob Dunajski cesti zmagal BSK s 4:1. Če primerjamo obe številki in formo obeh moštev na papirju, smo prav za prav lahko zadovoljni, da je šlo tako.

Drugi beograjski klub — Bask — je šel po kostanj v Osijek. Slavija je igrala v tej tekmi važnejšo vlogo, toda Baskovcem je uspelo obdržati remis.

Senzacijo za današnjo prvenstveno nedeljo so si privoščili favoriti v tabeli — beli Hajdukovci. Čudno naključje je hotelo, da so zadeli na nasprotnika, ki je trenutno zadnji v tabeli. In prav ta jim je naložil pet golov za samo enega v izgubo. Posredna posledica te zmage je tudi okoliščina, da je naše Primorje zdrknilo na konec tabele, ki je do praznika 30. t. m. taka-le:

Hajduk	10	5	2	3	36:17	12
Concordia	9	3	5	1	13:8	11
Bask	9	4	2	3	23:17	10
Jugoslavija	8	4	2	2	17:13	10
Hašk	8	4	1	3	14:12	9
BSK	7	4	0	3	17:10	8
Slavija (O)	11	3	2	6	14:33	8
Gradjanski	7	3	1	3	11:11	7
Slavija (S)	10	3	1	6	16:25	7
Primorje	9	2	2	5	9:24	6

BSK : Primorje
4:0 (3:0)

Beograd, 26. maja.

Na igrišču Jugoslavije je bila danes kot predtekma mednarodni nogometni tekmi med Racing klubom iz Strasbourga in Jugoslavijo državna prvenstvena tekma med ljubljanskim Primorjem in BSK.

Domači so veljali za sigurne favorite in to se je po izidu tekme tudi izpolnilo. BSK je bil posebno pred odmorom vidno v premoči in je brez posebnega naprezanja zabil gostom tri gole. Po odmoru je precej popustil in je šele zadnjo minuto pred koncem zabil edini gol tega polčasa in postavil končni rezultat.

Ljubljančani danes niso napravili tako ugodnega vtisa kot pred dvema dnevoma proti Jugoslaviji. Edini mož, ki ga je treba posebej omeniti in se mu morajo zahvaliti za majhno število golov, je bil njihov vratar, ki je kazal krasne stvari in rešil že marsikatero žogo prav v mreži. Ostali deli moštva so se pokazali v nekoliko enotnejši obliki šele v drugi polovici igre, toda pred golom so bili vse premalo odločni, da bi bili mogli doseči vsaj častni gol.

Tekmo je sodil g. Neverka iz Subotice.

Gradjanski : Hajduk
5:1 (3:1)

Zagreb, 26. maja.

Pred 6000 gledalci je danes splitski Hajduk doživel v Zagrebu v igri z Gradjanskim velik debakel. Igra je bila do 11. minute izravnana z rezultatom 1 : 1, nato pa je stopil v akcijo znani strelec Živković, ki je do odmora zvišal za dva gola v prid svojih, po odmoru pa še za dva nadaljnja. Gradjanski je bil danes v odlični formi, medtem ko so Hajdukovci igrali v vseh vrstah zelo slabo. Najslabši del moštva je bila krilska vrsta, v kateri je popolnoma odpovedal srednji krilec Gusina.

Tekmo je sodil g. Živkovič iz Beograda.

Bask : Slavija (O.)
1:1 (1:1)

Osijek, 26. maja.

Do 20. minute je bila prvenstvena tekma med Baskom in Slavijo izravnana. Baskovci so nato zabili svoj gol, toda Slavija je bila krepko v premoči, pri čemer pa je imel napad izrazito smolo. Šele v 42. minuti je Kolar zabil izravnalni gol. Po odmoru vsa prizadevanja za spremembo rezultata niso imela več uspeha.

Tekmo je sodil g. Ružič iz Beograda. Gledalcev je bilo 1500.

Za štiri podsavezne točke

so se včeraj bili v Ljubljani in Mariboru — Rapid je spravil dve, Celje in ŽSK pa po eno

Ljubljana, 26. maja.

Na podsaveznem prvenstvenem bojišču sta bili danes dve bitki, in sicer v Ljubljani med Šiškarji in Celjem, v Mariboru pa med Rapidom in Čakovčani.

Ljubljanski izid ni bil več senzacija, ker so Celjani že nedeljo prej ušli nevarnosti, da jih računica potisne na zadnje mesto. Doseženi remis je prav za prav slabo izpričevalo za Šiškarje, ki so imeli ugodnost domačega igrišča in tudi nasprotnik ni imel takšnega velikega imena.

Rapidovci so z nevarnimi Čakovčani opravili temeljito. Obe točki sta jim pomagali na tretje častno mesto za Železničarje in Ilirijo, obenem pa ustavili Čakovčane v prehudem prodiranju proti vrhu tabele, kjer je tako velika gneča in se Ilirija z zadnjimi kriplji drži na drugem mestu.

Prvenstvena tabela je do prihodnje nedelje naslednja:

Železničar	12	8	2	2	33:23	18
Ilirija	10	6	2	2	38:12	14
Rapid	11	7	0	4	35:14	14
ČSK	11	5	4	2	27:19	14
Celje	11	3	3	5	17:20	9
Maribor	12	4	1	7	15:32	7
Svoboda	11	2	3	6	12:55	7
ŽSK	12	2	1	9	23:34	5

Hermes : Celje
1:1 (1:1)

Hermes: Oblak — Klančnik, Košmrl — Kretič, Košenina, Sočan — Derenda, Brodnik, Primar, Mokorel, Kariž.

Celje: Pressinger I — Koprivšek, Mikuš — Volkar, Pressinger II, Škerl — Zupan, Radivojević, Pressinger III, Žarković, Gobec.

Borba med obema klubuma za mesta v tablici je bila prav za prav že davno odločena. Odkar se je Celjanom posrečilo odvzeti Mariborčanom obe piki v samem Mariboru, so bili dokončno pred našimi Šiškarji. Sedaj gre samo še borba med temi in mariborsko Svobodo za poslednje mesto.

S te strani je bilo za Šiškarje tudi srečanje s Celjani izredno važno. Na domačih tleh so imeli možnost in priliko, da se s pridobitvijo obeh točk približajo Svobodi v dosegljivo razdaljo. S samo delitvijo pik pa so si šanse, da bi se otresli poslednjega mesta, močno zmanjšali, tembolj, ker imajo prav z isto Svobodo še tekmo v Mariboru, se pravi, prav malo upanja na uspeh.

Kljub tem okolnostim je bila igra med Celjani in Šiškarji skoraj ves čas izredno mlačna, brez vsakega poleta. Začetkoma so gostje nekoliko pritisnili in dosegli v 10. min. po Žarkoviću vodilni gol. Šiškarji so si nato izdelali nekaj prilik pred nasprotnikovim golom, ne da bi iz njih kaj izbili. Šele v 25. min. je bil Mokorel dobre sreče in mu je uspelo potisniti žogo v mrežo. Pri tem rezultatu je ostalo potem do konca. Sicer je v nadaljevanju igre prešel Hermes v ofenzivo, dosegel je vrsto kotov, več ni bilo mogoče.

Drugi polčas je bil po možnosti poslabšana izdaja prve polovice igre. Domači so predvedli precej brezsmiselno igro, predvsem v napadu, pri tem so jim pridno sekundirali Celjani, ki tudi niso zmogli bogvekaj.

V moštvu Šiškarjev je imel zelo slab dan srednji krilec, ki sicer drži dober del moštva po koncu. Z njegovo slabo igro je trpela tudi igra ostalih, ki so navezani na srednjega krilca. Tako je bil Derenda brez običajne učinkovitosti in se nikakor ni mogel razviti, ker ni prejemal uporabnih žog. Slabi sta bili tudi obe zvezi, s tem je že rečeno, da je bil napad prav malo nevaren, v igri pa brez vsakega sistema. Stranska krilca sta zadovoljila. Obramba tudi ni imela spričo slabega nasprotnikovega napada težkega dela.

Celjani so privedli s seboj enajstorico, ki razpolaga deloma s startom, branilca imata dober odbojni udarec, in tako so utegnili držati igro odprto. Napad v celoti ni pokazal prav nič posebnega, nekoliko sta se odražali od okolice obe zvezi, krili sta bili, zlasti Gobec, dobro kriti. Sicer si je napad izdelal nekaj prilik za strel, pa je šlo vse mimo. S povprečno srednjo vrsto in s kolikor toliko zanesljivo obrambo predstavlja moštvo slabo povprečnost našega nogometa, brez posebnih pretenzij.

Sodil je g. Macoratti dobro in objektivno.

Skrbi za ogrožene brate, bodi Cirilmetodar!

Rapid : ČSK
5:0 (3:0)

Maribor, 26. maja.

Današnja prvenstvena tekma med SK Čakovcem in Rapidom ni vzbudila velikega zanimanja in je prišlo na Rapidovo igrišče komaj nad 400 gledalcev. Tekma pa je bila zelo zanimiva, zlasti v prvem polčasu, ko sta oba nasprotnika igrala z elanom in požrtvovalnostjo. Zlasti Rapid je od začetka forsiral hitro igro in preden so se Čakovčani znašli, je že vodil z dvema goloma naskoka. V nadaljnjem poteku igre so prišli do besede tudi Čakovčani, pa zaradi indolentne igre napadalne vrste niso mogli zabeležiti uspeha.

Prvi polčas je potekel v absolutni premoči domačinov, v drugem se je pa slika temeljito spremenila. Rapid je popustil, čeprav pa so bili gostje v polju mnogo boljši nasprotnik, so jim domačini dali še dva gola. To ni bila morda njih zasluga, temveč bolj nerodne igre gostov, ki niso znali iz številnih zrelih pozicij izbiti vidnega uspeha.

Rapid je igral s srcem, videlo se je, da mu je na tem, da zmaga z veliko diferenco. Temu primerna je bila tudi igra, hitra in ostra. V prvem polčasu se je odlikoval notranji trio, dočim sta bili v drugem polčasu boljši krili. V krilski vrsti je zadovoljeval edino Seifert, ki je opravljal tudi delo obeh stranskih krilcev. Obramba je bila vseskozi dobra in sigurna, odlikovala sta se Barlović in vratar Pelko.

Čakovec po poteku igre sodeč ni zaslužil tako velikega poraza, toda krivdo ne nosi morda obramba, ki je bila zelo dobra, temveč napad, ki ni bil niti senca od onega, ki je nedavno igral proti železničarju. Kot že rečeno je moštvo v polju dobro zaigralo, v kazenskem prostoru pa ni bilo nikogar, ki bi znal izrabiti vsaj eno pozicijo. Tudi krilci niso zadovoljevali in so zlasti v drugem polčasu zelo slabo igrali, tako da sta nasprotni krili vedno uhajali, ker sta bili brez nadzorstva. Edina formacija, ki je ustrezala, je bila obramba, le vratar je bil zelo nesiguren. Od petih dobljenih golov bi se morda dva dala ubraniti. Prvi gol je zabil v 5. min. Bišof, isti igrač je v 39. min. zvišal na 2:0, Prinčič pa še pred polčasom na 3:0. V drugem polčasu je Prinčič v 5. min. zabil četrti gol, a v 39. min. je Heller postavil končni rezultat 5:0. Sodil je g. Jordan iz Ljubljane v splošnem dobro.

V predtekmi je rezerva Rapida v prvenstveni tekmi porazila rezervo Svobode z 9:1.

Dopoldne je bila na igrišču Svobode prijateljska tekma med Olimpom iz Celja in Svobodo. Tekma se je končala z zasluženo zmago Celja s 5:1 (3:1). Sodil je g. Nemec.

*

Tekme v II. razredu

Mladika : Svoboda 3:1 (1:1)
Grafika : Jadran 2:1 (1:0)
Mars : Slavija 2:0 (1:0)

Ostale nogometne tekme

Ljubljana: Sloga : Hermes rez. 2:0 (1:0).

Celje: Atletik : Dobrna (Trbovlje) 7 : 0 (4 : 0), prijateljska tekma dveh neenakih nasprotnikov. Atletik rez. : Mladina Celja 4 : 4 (2 : 1).

Beograd: Racing (Strasbourg) : Jugoslavija 1 : 0 (1 : 0). Francozi so bili mnogo boljši kot kaže rezultat, toda tudi Jugoslavija je izpustila mnogo ugodnih prilik za realiziranje.

Subotica: Bačka : Sport 7 : 1 (2 : 1).

Dunaj: Wacker : Libertas 2 : 0, Rapid : Austria 5 : 2, Vienna : FAC 4 :1, WAC : FC Wien 1 : 1, Sportklub : Hakoah 3 : 1, Admira : Favoritner FC 5 : 1.

Rim: Ambrosiana : Torino 4 : 0, Palermo : Lazio 2 : 1, Triestina : Napoli 0 : 0, Livorno : Sanpierdarena 0:0, Bologna : Brescia 3 : 0, Alessandria : Fiorentina 2 : 0, Juventu : Pro Vercelli 3 : 0, Roma : Milano 1 : 0.

Budimpešta: Ferenczvaros : Somogy 5 : 1, III. okraj : »11« 4 : 1, Phöbus : Hungaria 2 : 0, Szeged : Ujpest 2 : 1, Soroksar : Bocskay 1 : 1, Kispest : Attila 2 : 1.

Draždane: Nemčija : Češkoslovaška 2:1.

Sofija: Bolgarija : Nemčija II. 2 : 0.

Kolesarstvo

Kolesarske dirke v Mariboru

Železničar je včeraj na svojem dirkališču priredil kolesarske dirke. Zaradi dežja sta bili dve točki črtani s sporeda. Rezultati so bili naslednji:

Dirka juniorjev na 10 krogov: 1. Josip Šunko (Ž) 7.59, 2. Ajd (Ž) 8.01, 3. Zadravec (Edelweis).

Glavna dirka na 25 krogov: 1. Štefan Rozman (Ž) 21.50, 2. Šunko 22, 3. Ajd 22.1.

Dirka ciljev na 15 krogov: 1. Zadravec Hinko, 2. Šunko, 3. Ajd, vsi železničar.

Dirka parov: 1. Rozman-Smeh (Ž) 8.04, 2. Šunko-Ajd (Ž) 8.04, 3. Lozivšek-Hren.

Službene objave LNP

(Nadaljevanje s seje p. o. 22. maja 1935.)

Verificirajo se s pravom nastopa 1. junija za Zalog, Zalog: Dorbež Ivan; za Celje: Mantl Josip, Srabotnik Gvidon; za Svobodo, Ljubljana: Obradović Arsenije; za Panonijo: Zelko Joško, Kovačič Nikolaj; za Litijo: Obedič Franc; za Svobodo, Maribor: Mraz Mirko, Čebulj Pavel, Kovačič Marjan, Perko Ivan, Biškup Peter, Kotzbek Rudolf; za Čakovečki SK: Petković Živojin, Živanović Ljubislav; za Domžale: Janežič Stane; za Bratstvo: Saračević Slavko; za Železničarja: Varl Ivan, Detiček Albert, Čeramilac Slobodan, Cernčič Simon, Dernovšek Marko, Babič Dragutin, Turk Roman; za Korotan, Kranj: Mrzlikar Franjo; za Korotan, Ljubljana: Kadunc Milan, Mlinar Marjan.

Vzame se na znanje izjava igralca Lasiča Antona, da preklicuje prijavo za Slogo ter da ostane še nadalje član Hermesa.

Pozivata se kluba Reka in Disk, da pošljeta do prihodnje seje izkaznici z odiavo za igralca, in sicer Reka za Mrzlikarja Franca in Disk za Saračevića Savka.

Iz seznama verificiranih igralcev se črta Korada Ivan, SK Železničar, Maribor.

Popravlja se verifikacija igr. a Bervarja Stanislava za Reko, tako da ima pravo takojšnjega nastopa za vse tekme, ker se je ugotovilo, da ni za svoj prejšnji klub Primorje nastopil že nad leto dni.

Poziva se Grafika, da takoj nakaže Slogi pripadajoči ji polovični inkaso od prvenstvene tekme Sloga : Grafik. 28. aprila v Ljubljani.

Kazenskemu odboru se predajo igralci: Močnik Stane, Hermes, zaradi prestopka na prijateljski tekmi Ilirija B : Hermes B 12. maja v Ljubljani. Lapornik Stanko, Retje, zaradi prestopka na prvenstveni tekmi Retje : Dobrna 12. maja v Trbovljah. Janežič Josip, Primorje in Seifert Viktor, Rapid, oba zaradi prestopkov na prijateljski tekmi Primorje : Rapid 12. maja v Ljubljani. Civha Tine, Reka, zaradi prestopka na prvenstveni tekmi Reka : Slavija 19. maja v Ljubljani. Dežman Pavle, Sloga in Habicht Josip, Svoboda, Ljubljana, oba zaradi prestopkov na prvenstveni tekmi Svoboda : Sloga 19. maja v Ljubljani. Gorenc Franc, Likovič Franc, oba Litija, Čebin Vinko, Gostiša Ladislav, oba Svoboda, Zagorje, vsi zaradi prestopkov na prvenstveni tekmi Svoboda : Litija 19. maja v Zagorju.

Vzamejo se na znanje dopisi: Čakovečkega SK br. 211 od 16. maja, JNS br. K 377. od 21. maja, zapisnik O. O. Maribor od 20. maja, brzojavka Trbovlja od 18. maja in poročila službujočih odbornikov gg. Koširja, Kureta in Sokliča.

Verificirajo se prvenstvene tekme: Železničar : Čakovečki SK 3 : 1, Atletik SK : Jugoslavija 6 : 2, Disk : Radomlje 3 : 1, Gradjanski SK : Mura 5 : 1, Korotan : Gorenjec 8 : 1, Radovljica : Sora 4 : 2, Reka : Mladika 7 : 0, Grafika : Slavija 4 : 1, Slavija : Korotan 1 : 1.

Pozivajo se klubi Korotan, Kranj, Sloga in Grafika, da pošljejo postave moštev, s katerimi so nastopili v prijateljskih tekmah 21. in 22. aprila v Kranju, ker jih sodnik g. Zupan ni poslal v svojem poročilu. — Tajnik II.

Službene objave LNP

(Seja k. o. 16. maja 1935)

Navzoči: Kralj, Logar, Pokovec, Galof, Strah, Dolenc, Kos, dr. Dougan, Košir (opr.).

Kaznujejo se po § 18 kaz. prav. Starman Janez, Sloga, Ljubljana, s 14dnevno zabrano igranja; po § 36 kaz. prav. Trobec Josip, Sloga Ljubljana, z enomesečno zabrano igranja; po §§ 30 in 31 kaz. prav. Rihter Hinko, Sloga Ljubljana, s tritedensko zabrano igranja; po §§ 30 in 31 ter z uporabo § 13 kaz. prav. Derenda Lado, Hermes, s tritedensko zabrano igranja; po § 31 z uporabo § 13 kaz. prav. Drolc Franc in Ocepek Franc, oba Hrastnik, s sedemdnevno zabrano igranja. Vse kazni tečejo od dneva objave.

Suspendira se po § 55. kaz. prav. Cimperman Alojz, Reka, s tem, da mu klub za časa suspenza ne sme poveriti nobene sportne funkcije.

V kazenski zadevi Sočana Julija, Ilirija, se zasliši še igralec Kirbiš, Maribor.

Naprosi se OO Maribor, da zasliši Franetiča Bruna, izključenega iz ISSK Maribora, po navodilih, ki jih prejme pismeno.

Po § 55 kaz. prav. se suspendira Ivan Kosec, Sloga, od izvrševanja vsake funkcije v klubu.

Uvede se kazensko postopanje proti igralcem: Pušnik Alojzij in Hribar Stanko, oba Trbovlje, Habiht Josip, Kamnikar Viktor, Drapek Franc, vsi Svoboda Ljubljana, Perko Danijel, Humar Ivo, Dolinar Ivo, vsi Mars, Gorenc Franc, Litija, Gerjol Dolfe, Tuma Maks, oba Slovan; uvede se postopanje s takojšnjim suspenzom po § 67 kaz. prav. proti Klingensteinu Karlu, Mars; uvede se postopanje proti članom Sloge Ljubljana, Zupančiču Francu, Peroviču Ivanu in Hvaletu Maksu. — Tajnik III.

Jadranska straža sodeluje v borbi proti tuberkulozi

Pod praporom Jadranske straže je zbranih v dravski banovini 70.000 podmladkarjev. Velika je ta armada osnovno in srednješolske mladine, pripadajoča vsem slojem prebivalstva. Toda, naša mladina more postati dober čuvar Jadrana le, ako bo krepka in zdrava. Tega se je JS dobro zavedala in je osnovala poseben socialni »Mladinski sklad Viteškega kralja«, ki ima namen pošiljati slabotne podmladkarje na okrevanje na morje. Že lani je poslala na Jadran 57 podmladkarjev na enomesečno okrevanje v dom Franje Tavčarjeve v Kraljevico, ker še ni imela lastnega okrevališča. S tem je posegla aktivno v borbo proti tuberkulozi.

Kdor je videl ob blagoslavljanju praporov podmladkarjev JS na Kongresnem trgu v Ljubljani zbrano desettisočglavo množico podmladkarjev, ki je po blagoslovu odkorakala mimo Zvezde po Šelenburgovi, Aleksandrovi in Bleiweisovi cesti, je lahko opazil med podmladkarji marsikatero bledo lice in slabotno telesce, ki komaj kljubuje preteči bolezni, ali pa morda že nosi kal bolezni v sebi. In nehote je človek mislil na zavratno jetiko, katere začetki skoro vselej segajo v najnežnejšo dobo.

Ko razglabljamo v protituberkuloznem tednu problem jetike z vseh vidikov, se moramo v prvi vrsti zavedati, da je po jetiki najbolj ogrožena mladina, tista, ki živi v rodbini, katere eden ali drugi član je že jetičen. V takih rodbinah pa vlada največkrat siromaštvo in z njim vsi ostali činitelji, ki jetiko pospešujejo. Zavedati se moramo tudi, da se jetika lažje prepreči kakor ozdravi in da je preprečenje okuženja z jetiko najbolj potrebno v oni starostni dobi, v kateri je okuženje najbolj pogosto. To pa je v otroških letih.

Ker je jetika po svoji strukturi tako raznovrstna in od najrazličnejših činiteljev odvisna bolezen, je borba proti njej precej težavna in draga. Gotovo pa je eno najuspešnejših sredstev proti jetiki: jačenje telesne odpornosti. V tem pravcu posega v boj proti jetiki tudi JS s tem, da pošilja slabotne podmladkarje na okrevanje na morje. Na morju žive podmladkarji na solncu in čistem zraku, si okrepe telo s kopanjem, telesnimi vajami in s primerno hrano ter si tako pridobe novih obrambnih sil proti jetiki. Poleg tega pa so ves čas bivanja na morju izločeni iz jetičnega okoliša.

Delo JS na snovanju počitniških kolonij na morju je plemenito, priznanja in posnemanja vredno. Ta akcija bo pridobila na pomenu, čim postavi JS svoj lastni dom na Jadranu. Toda za hitro uresničenje tega cilja, je potrebno vestno sodelovanje vseh ogrankov Jadranske straže. Zavedajo naj se pri tem, da sodelujejo v borbi proti največjemu našemu notranjemu sovražniku, tuberkulozi, in da bo lahko čuvala naše morje le zdrava mladina!

Žena v sodobnem svetu

Mara Lamutova: „Breze in bori“

Žensko slovstvo se je med Slovenci pričelo razmeroma pozno. Kot prvi slovenski pesnici lahko imenujemo Pavlino Pajkovo in Lujizo Pesjakovo. Vse, ki so jima sledile, so se skromno tiščale domačega ognjišča in okolice. Novih steza niso utirale, obzorja jim niso segala preko mej domovine. Tu je nastopila kot izrazita literarna osebnost Zofka Kvedrova. Z njo je prišlo novo življenje. Ženski in mladinski listi so zbujali in vzgojili nove pesnice: Poljančevo, Utvo, Jerajevo. Dekadenco »fin de siecla« so vse srečno prebolele in se tudi izognile vrtincu hipermodernizma, ako izvzamemo nekatere najmlajše. V splošnem tudi ne kažejo tiste osladnosti kakor nemška tako zvana »Frauen- und Mädchenliteratur«.

*

»Breze in bori!« Pesnica potnica je prijela za liro in krenila na pot. Vzdramila se je iz svojih sanj in stopila v življenje. Nežnega srca, sprejemljive duše in plahih korakov je šla mimo vsega in skozi vse, kar nudi življenje. Ljubezen in volja sta jo osmelili, da se ni zbala težav, da se je dotaknila bistva žitja in bitja, da se ni zbala uganke porajanja, obstoja in propadanja človeške duševne in telesne biti.

Pot ji ni bila lahka. Kolikokrat se je bala, da ji ne oskrunijo njene ljubezni, da se ne rogajo njenim sanjam! Kolikokrat so jo mučili dvomi, kolikokrat so se ji razpršile nade v nič! Iskala je zlato, našla je oglje. Resnica se ji je zmaličila v spako, razočaranja so jo ranjala do smrti. Rojena pod srečno zvezdo ni klonila, vsakdanjost je ni oskrunila; telesno med ljudmi je dvigala dušo k solncu.

Da nam pesnik seže v srce, mora vse, kar opeva, doživeti in občutiti. Naša pesnica je življenje kmalu spoznala; zmerom je sredi ljudi, pa ji je bilo lahko doživetje; izobrazba ji je omogočila pravilno dojmljenje, a pristno občutje nam dokazujejo nje pesmi same. Njen stan (učiteljski) ji je nudil priliko, da je spoznavala svet v mestu in na deželi. Videla je bogastvo in razkošnost na eni, uboštvo in pomanjkanje na drugi strani. Zamrzela je pokvarjenost, oholost in svetohlinstvo, ki označujejo našo dobo, a našla je med blatom tudi bisere. Zasolzila se je nad ciničnostjo naše družbe, a v svojem idealizmu ni obupavala. Umela je, da so ideali večni in da pomenja le človečanstvo spas človeštvu. Njena duša je kot magično zrcalo vsrkavalo pojme, misli in občutke ter jih pristne podajalo drugim. To je notranja karakteristika njenih pesnitev.

Področje njenega pesniškega udejstvovanja je široko. Prvo, kar zanima vsakogar, moškega in žensko, je pač narava v svoji krasoti, v svoji stalnosti in v svojem izpreminjanju. Ni naključje, da začne skoro vsak pesnik opevati naravo. Primarni pojavi najprej dražijo pesniško srce in se izražajo v drobnih pesmicah. Ko se uveljavi v človeku misel, se poezija poglobi, spoji se s filozofijo in išče jedra, bistva, duha.

Mladost zadostuje sama sebi. V svesti si svoje moči gre preko vseh ovir in zaprek. Hoče se ji boja in sreče.

Mladost je mati ljubezni. Ljubezen človeka dviga in plemeniti ,ali pa ga tudi navdaja s srdom in črtom. Ljubezen otira žalostnim solze in daje bogatim zadoščenia. Ljubezen ohranja človeštvo in rodi socialno čustvovanje.

Narava, mladost, ljubezen in z njimi zvezani ali iz njih izvirajoči življenjski pojavi, prerojeni v pesniški duši — to je pesem Mare Lamutove.

Zunanja oblika pesmi se sklada z vsebino. Pesnica ljubi v skoro enaki meri jambski in trohejski ritem in proste kitice, a brez novomodnih ekstravaganc. Beseda ji teče mirno in umerjeno; tu in tam ji v rimi prizadeva težave razlika med širokima o in e (Primorka!). V stalni obliki ji je uspel sonet, a tudi triolet.. Vobče ji je dikcija najlažja, kjer se povsem oprosti spon. Večina pesmi je lirična, refleksivna, dasi izkuša pesnica zadeti hudi epični ton, kar izraža v pripovednem osmercu starih španskih romanc. Tehnični aparat pesnice je preprost, vendar so njene metafore slikovite, tropi učinkoviti in prispodobe globoke. Pesmi vzbujajo po vsebini in po obliki razpoloženje, ki ga je nameravala ustvariti pesnica. In to zadostuje!

Tako in o tem pojejo pesmi Mare Lamutove.

Za enako delo enako plačilo!

Pred dobrim letom (11. aprila 1934) je izdal ministrski svet odredbo o znižanju draginjskih doklad tistim državnim uslužbencem, ki imajo še enega ali več svojcev zaposlenih v državni službi. Glede poročenih žen pa je odredba predvidevala redukcijo draginjskih doklad ne samo tistim ženam, katerih možje so v državni, banovinski ali občinski službi, temveč tudi onim, katerih možje so v privatni službi ali izvršujejo kak prost poklic.

Kakor je znano zlasti tistim, ki so bili pri teh redukcijah prizadeti, so imeli te odredbe za premnoge zelo hude posledice. Principi, na katerih sloni ustroj današnje družbe in katerih nedotakljivost se ob vsaki priliki ponavlja, so bili grobo prekršeni, kajti odredba je zadela predvsem družine: če je eden od staršev v državni (ali banovinski oziroma občinski) službi, zgubita sin ali hči draginjske doklade. Toda neglede na principe, ki so danes itak samo zato še, da se kršijo tudi glede družine), je ta odredba naravnost do skrajnosti ogrožala eksistenco posameznih oseb, v večini primerov najbednejših mater — kronskih upokojenk, ki so jih vzdrževale hčerke javne nameščenke. V mnogo redkejših primerih so bili te usode deležni sinovi. Tako je znanih več primerov, ko ima mati 100 Din pokojnine, a hčeri so okrnili dragijsko doklado približno za 400 Din

Prvo društvo, ki je priredilo protestno zborovanje, je bil Ženski pokret. Na zborovanju je bila sprejeta resolucija, kjer so bili prikazani najbolj drastični primeri in ki so jo osvojila tudi nekatera druga ženska in strokovna društva. Zastopnice javnih nameščenk, organiziranih po ženskih društvih, so razpravljale in osebno raznašale resolucijo na vse strani, toda nihče ni mogel »nič pomagati«. Prav tako brezuspešno so protestirale tudi strokovne organizacije.

Sedaj, ko so že leto dni z obupom in protestom v srcu prenašala mnoga dekleta to neprimerno plačilo za njihovo skrb do staršev, je ministrski svet na predlog finančnega ministra izdal odlok, da skupnost gospodinjstva s starši ne sme vplivati na višino dohodkov posameznih članov. Odlok stopi v veljavo 1. junija t. l. S tem odlokom je pa le deloma rešena ta pereča zadeva, kajti pri ukinitvi redukcij draginjskih doklad ne prihajajo poročene javne nameščenke, katerih možje so tudi v javnih službah ali imajo drugače zadosti dohodkov za preživljanje družine.

To stališče glede poročenih žen je pogrešeno iz dvojnega vidika: iz socialnega in iz moralnega ali če hočete feminističnega, čeprav se utemeljitev, naj se reducirajo nam, »katerih možje imajo dosti dohodkov za preživljanje družine« ne vidi na prvi pogled tako zelo nepravična — seveda za tiste, ki so proti poklicni zaposlatvi poročenih žen.

Če pa pogledamo in premislimo, kakšne posledice so imele redukcije draginjskih doklad poročenim ženam v praktičnem življenju, se gotovo ne moremo strinjati s takim urejevanjem socialnih razmer.

Tu bi za vzgled lahko navedli mlade zakonce, ki so se poročili na obojestranski zaslužek, ki so se nanj zadolžili ter si vobprejemke. Kdor je primoran računati z vsakim dinarjem, ta bo razumel, kaj se to pravi v takih okoliščinah zgubiti 500 in več dinarjev na mesec. Namesto, da bi odplačevala družina stare dolgove, zaide še v nove. Kdo se bo veselil domačega ognjišča, ki je zgrajeno do zadnjega lonca na dolgu?!

Toda znani so še mnogo bolj tragični primeri, ko so redukcije draginjskih doklad poročeni ženi pohnile družine naravnost v obupno bedo. Tako je bila na pr. ženi, poročeni z obrtnikom, odvzeta celotna draginjska doklada, ki je pa znašala več kot plača. Obrtnik izvršuje seveda »prost poklic« in je samo ob sebi umevno, da dobro služi. Da je kriza prizadela tudi one, ki izvršujejo proste poklice — s tem se ne računa. Žena, ki je pripovedovala svoj položaj, že dve leti preživlja svojega moža, brezposelnega obrtnika in otroka s svojo pokojnino. Ker ji je bila odvzeta vsa draginjska doklada, ji je ostalo za preživljanje treh oseb — 200 dinarjev mesečno in je brez vsakih drugih dohodkov.

Pa trpinka ni osamljena. Zelo slično se godi poštni uradnici, ki je dolga leta vodila eno največjih pošt. Ko je po 27 letih službovanja zbolela, je prosila za upokojitev. Prejemala je pokojnino 1095 Din mesečno. Dokler je bil mož zaposlen pri večjem lesnem podjetju, je bilo dobro. Toda z gospodarsko krizo je prišel njen mož ob premoženje in zaslužek. Vrstila sta se rubež in prodaja poleg drugih nesreč — kakor je pripovedovala žena sama. Toda ne izgubi poguma: saj ima pokojnino, za skromno preživljanje bo že, čeprav ima otroke. A prišlo je še hujše: meseca julija lanskega leta je prejela namesto prejšnje vsote 218 dinarjev. Odvzeta ji je bila vsa draginjska doklada v znesku 877 dinarjev mesečno. Poleg tega so ji pa še odtegnili za mesec maj in junij. Kaj naj stori ta žena, ali naj gre beračit s 67 leti?

Tako izgledajo mnogi primeri redukcije draginjskih doklad v praksi, posebno pri vpokojenkah, kjer se niso ozirali na to, ali je prizadeta javna nameščenka upokojena po prejšnji ali po novi ureditvi.

Če se že redukcije izvedejo, bi se moral vsekakor določiti eksistenčni minimum in tam vzeti, kjer je večje blagostanje.

Toda neglede na socialni moment okrnitev draginjskih doklad poročenim ženam tudi sicer ni priporočljiva. Vsak človek koncem koncev dela vendarle za plačo. V interesu službe same je, da se plača delo po njegovi vrednosti, ne po tem, kdo ga vrši. Če pa uslužbenec spozna, da njegovo nagrado določajo povsem drugi vidiki, kot je vrednost dela, ga mora to gotovo demoralizirati. Kako more uslužbenka, ki dobi manjšo plačo kot drugi na njeni stopnji, samo za to, ker je poročena, vršiti svoje delo z istim veseljem, z istim čutom odgovornosti, kot drugi? Čeprav ve, da je redukcija izvršena zaradi potrebe po varčevanju od strani uprave, se čuti vendarle prikrajšano v njenih pravicah, neglede na to, da zaradi te okrnitve pogosto trpi njena družina občutno škodo.

Z redukcijo draginjskih doklad poročenim nameščenkam je prekršeno načelo: »za enako delo enako plačilo«. Ta prekršitev pa ne bije v obraz le vsej enakopravnosti spolov, temveč škoduje tudi interesu stvari: interesu službe. Zato upamo, da bodo merodajni krogi našli pota in sredstva za primerno rešitev tega problema.

Sestre Bolgarke med Slovenkami

S pevskim zborom iz Ruse je prispelo 21. t. m. tudi 42 bolgarskih gospa v Ljubljano. Slovenke smo hitele k sprejemu na kolodvor, prijateljsko smo si segale v roko, naše cvetke so bile prvi pozdrav

Ob 18. smo imele čajanko pri Slamiču. Pozdravila je sestre Bolgarke ga. Franja Tavčarjeva. Prijetno smo kramljale, prav dobro smo se razumele. Zatrjevale so, da so očarane nad lepoto naših pokrajin in da imajo žal premalo časa, da bi si ogledale vse, kar jim nudi naša lepa Ljubljana.

Vrstili so se tudi govori. Gospa Paraskeva Nikolajeva, koncertna pevka in profesorica glasbe, je v kratkem, lepem govoru tolmačila, s kakšnimi čustvi so prišle k nam, kako sestrsko vezane se čutijo z nami in kako iskreno želijo skupnega delovanja za procvit vsega slovanskega življa.

Lepo sta govorili tudi gospa Mara Fakinova in gdč. Manca Komanova.

Po čajanki so odšle pevke v dvorano k skušnji, ostale gospe so si v spremstvu naših gospa ogledale grad, nebotičnik in Tivoli, a tudi drugi dan pri izletu na Bled sta spremljale gostinje gospa Pirkmajerjeva in gospa Žitkova.

Pri koncertu, katerega se je naše narodno ženstvo udeležilo v velikem številu, je gospa Franja Tavčarjeva pozdravila zbor in želela, da tako, kakor nas danes pesem druži, ostanemo združeni tudi v delu za srečno bodočnost bolgarskega in jugoslovenskega naroda. Poklonila je krasen šopek rdečih nageljnov s trobojnico in uvezenim napisom: Ljubljansko narodno ženstvo svojim bolgarskim sestram.

Ob slovesu na kolodvoru so nam sestre Bolgarke zatrjevale, da so se zelo dobro počutile v lepi in prijazni Ljubljani.

Iz akvaristove torbe

Ikre ostriža v domačem valjišču i. dr.

Zeleno rumen s počeznimi pegami in dvema hrbtnima plavutima je ostriž, po domače peršelj, v ljubljanski kotlini najlepši zastopnik istoimenega rodu. Ostali zastopniki so pa: upiravec (Aspro streber), ki ga lahko vlovimo v dolnjem delu zelene Ljubljanice (Kašelj, Vevče); okun je ugotovljen v Krki; ameriški ostriž je niže v Savi, čep, smuč in svetlikavec pa žive v dolnjem toku, največ v Dunavu okoli Beograda. Ostriž drsti v naši kotlini navadno v drugem, pa tudi e v tretjem pomladnem mesecu. Nedavno je bilo videti v ribniku ob Ljubljanici pri Sinji gorici nekaj iker, in to na kodrastem dristavcu (Potamogeton crispus). Trak ni bil širši od 5 in ne daljši od 10 cm. V mejah tega pravokotnika so se vrstile ikre, držeč se druga druge, nalik mreži ali satovju, samo da so ikre bele in ne rumene. Nekaj teh iker je zaradi poizkusa romalo v kangljico, doma pa v improvizirano vališče.

V začetku ni bilo opaziti življenja, vendar je bil obris ribic že viden. Drugi dan so začeli ostrižki s svojimi črnimi očmi sunkoma nihati in po preteku dveh dni so zapustili komaj 6 mm dolgi ostriži svoje tenkokožne lupinice in ostali na dnu. Ostrižene ikre potrebujejo 3 do 6 dni za svoj razvoj in so 2 do 2½ cm debele. Majhne ribice hranimo z močelkami (Infusoria). V akvarijih s staro vodo jih je dovolj, a tudi v jarkih na Barju in sploh v prostih vodah. Doma si jih vzgojimo sami. V manjšo stekleno posodo denemo nekaj sena ter jo postavimo na solnce. Naglo se začno razvijati močelke in če pogledamo skozi drobnogled, jih ugotovimo nič koliko. Z žličico jih vlijemo v akvarij in takoj opazimo na ostrižkih, da love. Živalca zastane, zapogne repček v stran in ga hitro izproži. S tem se požene naprej in zagrabi svoj, za nas nevidni plen, močelko ali pa algo. Zdaj so ostrižki že 14 dni stari in 1 cm dolgi, zrasli so torej samo za 4 mm.

V posodi z ikrami mora delovati prezračevalnik ali je pa treba zamenjati vodo trikrat na dan z enakotoplo, svežo. Neoplojene ikre, ki postanejo belkaste, je treba odstraniti, a tudi kožne lupinice izvaljenih iker, sicer začne voda smrdeti in zarod pogine. Mladiče, ki se izležejo, potegnemo s tenko stekleno cevjo z dna, premestujoč jih v pripravljeni akvarij. Če malo bolj odrastejo, nudimo piscidin št. 00 in pa mladiče samookev in vodnih bolh.

Kakor smo videli, ne zaupa ostriž svojih iker dnu voda, temveč jih prilepija v ploščah ali trakih na vejevje rastline in na druge predmete v vodi, dočim jih večina krapovcev pa tudi salmonidi predajo dnu, kjer so izpostavljene požrešnim talnim ribam, a tudi blato zasuje po močnih nalivih nežne ikre. Nu, mati priroda skrbi za obilno število iker, tako da se izleže vedno še dovolj. Laže kakor z ikrami ostrižev in salmonidov je z ikrami krapovcev. V akvarijih s tujezemskimi mrenami često niti ne opazimo iker, ki leže na dnu med odpadki rastlin ter nas 3 mm dolgi mladiči na steklih pogosto iznenadijo. V večjem vrtnem akvariju g. Zalaznika na Prulah, ki je precej gosto obljuden, se izležejo n. pr. vsako leto zlate ribice, kljub dejstvu, da jedo krapovci ikre in tudi najmlajši zarod.

*

Kmalu bo toplota pritisnila in v akvarijih, ki so slabo zarasli in poleg tega preobljudeni, bo primanjkovalo kisika. Če niso na razpolago prezračevalniki, bo treba število rib skrčiti ali pa menjati vodo, kar pa akvarist strokovnjak nikdar ne stori, kajti on goji samo toliko ribic, kolikor jih spada v akvarij (vsaka 3 do 6 cm dolga riba mora razpolagati s tremi litri). Za manjše akvarije je priporočati ribice, ki niso odvisne od prostega kisika v akvariju in ki prihajajo v presledkih na gladino. Žal so te ribice, razen činklje, tujezemke. Veleperka ali makropod, gurani in drugi labirintovci so torej za take majhne posode. Če ne pade temperatura pod 15 stopenj C, se zelo dobro počutijo, pa tudi nižjo temperaturo preneso nekatere vrste. Gojiti mnogo rib v majhnih akvarijih nasprotuje načelu dobrega akvarista, kajti v takih posodah se živalce mučijo in ginevajo. Klub akvaristov v Ljubljani naroča vsako leto za svoje člane tudi labirintovce. Akvaristi naj se torej tozadevno obrnejo ustmeno ali pa pismeno na klub. Ker je klub akvaristov v Ljubljani včlanjen tudi v ribarsko-lovskem društvu, imajo člani pravico, akverirati po vodah onih posestnikov, ki so člani ribiško-lovskega društva.

Klub akvaristov je skenil lansko leto, da bo izkoristil toplo vodo Rimskih toplic za vzgojo eksotov. Glede na dejstvo, da se ribe, vzgojene v tej razmeroma zelo topli vodi, ki vsebuje poleg tega mineralije, ki se ne nahajajo v navadnih vodah, le težko, po večini pa nikakor ne privadijo na akvarije, je bil ta sklep razveljavljen. Klub akvaristov si želi svoj dom, svoj paviljon, kjer bi mogel razstavljati svoje akvarije proti zmerni vstopnini. Znano je, da nalete taka stremljenja često na nerazumevanja. Saj se je ljubljanski ZOO zaradi tega razšel.

TEDEN DNI FILMA

Novi ruski filmi na poti v Ljubljano

Ruski filmi zmagujejo po vsem svetu. Zato je razumljivo, da bomo v prihodnji sezoni videli mnogo več del ruske filmske industrije, kakor smo jih bili deležni v vseh letih po vojni. Zlasti so upoštevani glasbeni in zgodovinski filmi.

»Petrograjske bele noči« in »Pesem stepe«, to sta dve muzikalni drami, ki prideta pred vsem na spored naših kinematografov. V »Pesmi stepe« igra glavno vlogo naš dobri znanec Vladimir Gajdarov. Slavno letalo »Maksim Gorki«, ki je nedavno postalo žrtev strahovite katastrofe, se nam pokaže v velikem filmu **»Leteči ljudje«.**

»Čapajev« je naslov enega največjih filmov, kar so jih doslej izdelali Rusi. Pokaže nam borbo junaka Čapajeva z belimi gardisti. Glavno vlogo pa igra Cezarskaja, ki nam je znana iz filmov »Tihi Don« in »Vihar«.

Orlova, znana subreta iz filma **»Pastir Kostja«,** nastopi v senzaciji **»Pod cirkuško kupolo«.** Godbo za ta film je skomponiral najslovitejši sodobni ruski komponist Dunajevski

»Zlate gore« se imenuje delo, ki presega po svoji lepoti, godbi in globoki socialni tendenci vse filme, kar smo jih kdaj videli v Ljubljani. Nadalje bodo slehernega zanimali naslednji filmi:

»Peter Veliki«, »Zadnji križarji« in »Taras Bulba«. Toda največja senzacija bo opereta **»Ruski slavček«.**

Že samo navedena imena pričujejo, da se nam za prihodnjo sezono obeta res pester in izbran program, v katerem bo mnogo velikih del najrazličnejše vsebine. Vpliv ruske filmske industrije je očiten tudi na novih delih raznih evropskih ateljejev. V čem je moč ruskega filma? V svojstveni globoki umetnosti, pri kateri jezik prav za prav ne igra nobene vloge. Bistveno je: živa gluma, prvovrstna godba, mojstrska fotografija, v vsakem pogledu na svojevrsten način in v najfinejših odtenkih tolmačena vsebina, pa naj gre za komedijo ali za dramo. Film »Pastir Kostja«, ki je v Ljubljani razdvojil občinstvo v dva tabora, v entuziaste in razočarance, so predvajali po vsej Evropi z največjim uspehom. Dunaj še zdaj predvaja to delo kar tri tedne zapored pod imenom »Ves svet se smeje«. Ker Dunajčani ne razumejo ruščine, mora že biti v filmu kaj drugega, da ga vrtijo kar naprej. Ali ne?... Posebno francoska, ameriška in češka filmska industrija vidno streme za tem, da si vsaj do neke mere prisvojijo način izražanja, kakor ga občudujemo pri Rusih.

Melodija srca

Majhna senzacija pri tem ameriškem filmu je že samo tole: Prvič nastopita skupno prosluli ljubljenec publike Ramon Novaro in Žaneta Macdonaldova, zaenkrat nesporno najboljša filmska pevka Severne Amerike. Že njuni imeni sta dobro poroštvo za film, vsekakor pa je tudi resnica, da so se mojstri velikega koncerna MGM potrudili, da dajo kar najboljše v vsebini, glasbi in režiji. »Melodija srca« je opereta siromašnega konservatorista in popularne pevke. Kratka vsebina: Viktor je nadarjen mlad skladatelj. Šola se s pomočjo denarja, ki si ga služi kot klavirist in pevec v mračni kavarni. Lepega dne se na dovolj romantičen način seznani z gospodično Shirleyevo, ki je prišla v Bruselj k slavnemu glasbeniku Daudetju. Viktor je bil skomponiral opereto in na vidiku je premiera. Toda denarne zadrege so takšne, da skoro ni več izgledov na krstno predstavo. Vendar se — kakor to mora biti v opereti — vse lepo in gladko izteče. Lepa pevka Shirleyeva reši svojega Viktorja iz zadrege. In potem: premiera, poljub, srečen konec. Režiral je Howard, glasbo pa so napisali kar trije skladatelji.

Živele ženske!

Ali ste že kaj čuli o tem filmu? Še ne? Čudno! To je vendar eno najlepših del, kar jih je ustvarila velika ameriška družba Warner Bros. Res je, da v tem filmu nastopajo igralci, katerih imena za enkrat po Evropi še niso zaslovela. Ali po tem filmu si bo gotovo večina gledalcev dobro zapomnila, kdo so: Joan Blondell, James Cagney, Ruby Keeler, Dick Powell in Guy Keeby. Režiral je Lloyd Bacon. Film obravnava dobo, ko je začel zvočni film zmagovati na vsej črti. Podaja nam usodo bivšega slavnega režiserja glasbenih komedij, ki je zaradi zvočnega filma izgubil kruh. Vse polno je zapletkov, slepartje, umetniškega prizadevanja, zavisti, igralskih nastopov, plesov in ljubezni. Film je tako pester, da je težko kratko navesti vsebino. V ostalem, saj ga bomo v kratkem videli v Ljubljani.

Vremenski pregled

Velika poplava polarnega mraza, ki je ob zaključku prejšnjega tedna dosegla svoj višek, je v severni Franciji, Belgiji, južni Nemčiji ter v severni Avstriji vrgla novega snega, v nekaterih krajih kot n. pr. v Innsbrucku dobre pol pedi, kar je za sredino maja pač jako velika množina. Toda pregraja Alp jo je ustavila, da ni dospela k nam, razen v prav slabih pluskih, ki po večini niti do slane niso dovedli. V območju polarnega zraka, ki se je razgrnil zlasti po srednji in zapadni Evropi, se je razvil nato anticiklonski sistem, ki je v začetku tedna povzročil zboljšanje vremena, razvedritev in zjasnitev; dobili smo lepo prvo polovico tedna.

Toda že v sredo se je pričela uveljavljati nova sprememba. Po dolgem času se je vendarle pričel jako topli in s soparico opremljeni zrak iznad južnih krajev širiti preko Evrope, kar pomeni pričetek tako dolgo pričakovanega segrevanja. Sprožil pa je ta važni preobrat nov ciklon, ki se je pričel uveljavljati po nekoliko nenavadni poti. Pojavil se je namreč najprej nad atlaškimi deželami severne Afrike, pa se je premikati čez Sredozemsko morje proti Alpam. S seboj je potegnil razbeljeni afriški zrak in ga gnal čez morje do celine, pa ga razgrnil preko nje. Kamor je dospel ta afriški »topli val«, povsod se je takorekoč čez noč temeljito segrelo, toda hkrati je južna soparica postala skrajno neprijetna. Ko je zadevala na hladnejši zrak, ki je še od poprej ležal nad Evropo, so se nam brž naredile nove padavine, nekaj od tega celo v obliki neviht. V Ljubljani in sosedstvu smo jo imeli v sredo ponoči; bila je prav za prav prva letošnja nevihta, kar je vsekakor vremenska posebnost. Zakaj v naših krajih so majske nevihte običajno mnogo pogostejši pojav in da se nam letos postavijo na dnevni red tako kesno, je neposredno v zvezi z dejstvom, da nam je dosedaj vladal hlad, ki v njem nevihte ne morejo uspevati. — Pod vplivom toplega vetra od jugozapada so se temperature v vsej južnovzhodni polovici kontinenta jako dvignile in proti koncu tedna nam je že pokazal položaj, ki je značilen za poletje, namreč ta, da je največja vročina v Italiji, v naši Dalmaciji pa še v nekaterih predelih Balkana, in potem v južnovzhodni Rusiji, osobito spodnjem Povolžju. Severnozapadna polovica Evrope je še vedno prehladna, tjakaj dospeva še vedno hladen zrak od severnih predelov ter se žene prav do južnih koncev Španije, ki je tudi sedaj še hladnejša od katerekoli dežele na vzhodu. Taka razporedba topline se povsem vjema z vetrovnimi tokovi v velikem ciklonskem sistemu, ki še vedno obvladuje, izhajajoč iznad Sredozemskega morja, vremensko situacijo v večini Evrope. Šele v zadnjem času se je začel topli zrak od vzhoda prenašati čez baltiške dežele in srednjo Evropo na zapad.

Dokler ne bo segrevanje združeno z mirnejšim anticiklonskim vremenom, toliko časa ne moremo upati na lepše dneve, ki bi bili hkrati topli. Za sedaj vztraja vremenski položaj še vedno v znamenju ciklonskega toplega vdora in zato velike spremenljivosti.

Narod, ki pozablja brate v sužnosti, tepta svojo čast! »Bran-i-bor« se briga zanje. Pristopajte!

Popolnoma brezplačno!

Izrežite ta oglas ter ga predložite v prvi trafiki. Nudimo Vam brezplačno začetek res lepega romana. Prepričajte se sami!

P. n. trafika, prodajalna časopisov!

Prosimo Vas, da donositelju (-ici) tega kupona izročite popolnoma brezplačno in brezobvezno brezplačni začetek romana »V naročju sreče«. Če tega začetka nimate, pišite ponj na odprti dopisnici. Ako »Družinskega tednika« še ne prodajate, nam to sporočite, nakar Vam pošljemo prodajne pogoje.

»Družinski tednik«, Ljubljana, Tyrševa cesta 27.

Brez posebnega obvestila — Mestni pogrebni zavod

Zapustil nas je za vedno naš dobri in iskreno ljubljeni soprog, oče, brat, stric in svak, gospod

ŠTEFAN BREŽNIK

višji poštni tehnični kontrolor

danes, dne 26. t. m. v 57. letu starosti.

Na zadnji poti ga spremimo v ponedeljek, dne 27. maja 1935 ob ½6. uri popoldne iz hiše žalosti, Robbova ulica št. 15, na pokopališče k Sv. Križu.

V Ljubljani, dne 26. maja 1935.

Globoko žalujoči:

VALENTINA, roj. BRENČIČ, soproga, VINKO, VLADIMIR, sinova, in ostalo sorodstvo.

Urejuje Davorin Ravljen. — Izdaja za konzorcij »Jutra« Adolf Ribnikar. — Za Narodno tiskarno d. d. kot tiskarnarja Franc Jezeršek. — Za inseratni del je odgovoren Alojz Novak. — Vsi v Ljubljani